

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

**Η σημασία της βιβλιοθεραπείας ως κοινωνική υπηρεσία των
ελληνικών βιβλιοθηκών**

Νικόλαος Ζερβός (ΑΜ: 1868030)

Επιβλέπουσα : Αγγελική Αντωνίου

Αθήνα, Φεβρουάριος 2023

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

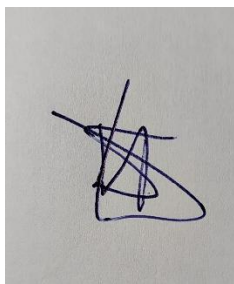
Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Νικόλαος Ζερβός, με αριθμό μητρώου 18668030 φοιτητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

Νικόλαος Ζερβός

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω και είμαι ευγνώμων για την πολύτιμη προσπάθεια της επιβλέπουσας καθηγήτριας κυρίας Αγγελικής Αντωνίου, ως αναφορά την οργάνωση του θέματος γύρω από το οποίο πραγματοποιήθηκε εκτενή έρευνα και επισκόπηση και την πολύτιμη καθοδήγηση που μου δόθηκε για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω και να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στους γονείς μου Δρέλα Ειρήνη και Ζερβό Ιωάννη, καθώς και στον αδελφό μου Κωνσταντίνο Ζερβό, για την στήριξη που μου παρείχαν όλα τα χρόνια φοίτησης και κατά την διάρκεια εκπόνησης της εργασίας μου. Στη συνέχεια, ήθελα να ευχαριστήσω για την υποστήριξη την γιαγιά μου Δρέλα Φανή, η οποία επίσης μου στάθηκε όλο αυτό το διάστημα. Τέλος, δεν θα ήθελα να παραβλέψω τους συμφοιτητές και φίλους μου: Κανιαμό Ορέστη, Καραδήμα Ρεβέκκα Παναγιώτα, Τσοπάνη Στέιση, Τσούνη Μάριο για την πολύτιμη ψυχολογική υποστήριξη που μου παρείχαν όλο αυτό το διάστημα.

Ημερομηνία

Φεβρουάριος 2023

Συγγραφέας

Νικόλαος Ζερβός

Περίληψη στα ελληνικά

Η σύγχρονη κοινωνία στη οποία ζει και δραστηριοποιείται ο άνθρωπος εξελίσσεται, με αποτέλεσμα η πληροφορία με την οποία έρχεται αντιμέτωπος καθημερινά ολοένα και αυξάνει. Οι βιβλιοθήκες είναι χώροι ιδιαίτερα σημαντικοί για την οργάνωση και παροχή στην κοινωνία ορθής και έγκριτης επιστημονικά πληροφορίας, ενισχύοντας τον θεσμό της δημοκρατίας, την ελευθερία λόγου και την λήψη αποφάσεων, τόσο σε συλλογικό, όσο και σε ατομικό επίπεδο. Ο βιβλιοθηκονόμος ως έμπειρο, ευφυές και επιστημονικά καταρτισμένο άτομο, που στελεχώνει τη σύγχρονη βιβλιοθήκη διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο, καθώς εμπλέκεται στην διαμόρφωση της ταυτότητας του πολίτη. Οι βιβλιοθήκες διαφοροποιούνται ανάλογα με το υλικό το οποίο συγκεντρώνουν και διαχειρίζονται, ωστόσο παρά την διάκριση όλων αυτών των ειδών οι βιβλιοθήκες έχουν ως τελικό στόχο την εξυπηρέτηση όλων των κοινωνικών ομάδων (παιδιά, ΑΜΕΑ), μέσω των τεχνικών πληροφοριακών υπηρεσιών που σχεδιάζουν και προσφέρουν πχ. καταλογογράφηση, ευρετηρίαση κτλ. παράγοντας σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα και προϊόντα (ευρετήρια, αποθετήρια κτλ.). Το άτομο για να ανταπεξέλθει σε μια απαιτητική και παραγωγική κοινωνία, όλο και στρεσάρετε με συνέπειες στην ψυχική του υγεία, ενώ μειώνεται «η ποιότητα ζωής» για αυτό και αναζητά μεθόδους αυτοβελτίωσης, υποστήριξης και ενίσχυσης της αυτοπεποίθησης του, μέσω της ψυχοθεραπείας από ειδικούς ψυχικής υγείας. Η ψυχοθεραπεία μπορεί να λάβει πολλές μορφές (υποστηρικτικού τύπου, συμπεριφοριστική, συμβουλευτική, ατομική, ομαδική). Ένας νέος τρόπος και ανερχόμενος το τελευταίο διάστημα είναι η ψυχοθεραπεία μέσω ανάγνωσης συγγραμμάτων αυτοβοήθειας, η οποία γίνεται με την καθοδήγηση ειδικών στο τομέα της ψυχικής υγείας και ονομάζεται βιβλιοθεραπεία. Οι βιβλιοθήκες είναι κατεξοχήν ιδανικοί χώροι για την εφαρμογή αυτού του προγράμματος, καθώς συγκεντρώνουν μια μεγάλη ποικιλία υλικού, ενώ είναι στελεχωμένοι με άτομα, τα οποία μπορούν να δράσουν υποστηρικτικά στο όλο εγχείρημα, οργανώνοντας λέσχες ανάγνωσης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να ενισχυθεί περισσότερο ο κοινωνικός χαρακτήρας της βιβλιοθήκης, ενώ ο βιβλιοθηκονόμος παύει πλέον να έχει παθητικό ρόλο αλλά αποκτά πιο ενεργητικό ρόλο μιας και συμμετέχει στα κοινωνικά δρώμενα που λαμβάνουν μέρος στην βιβλιοθήκη.

Λέξεις Κλειδιά: σύγχρονη κοινωνία, πληροφορία, βιβλιοθήκες, δημοκρατία, βιβλιοθηκονόμος, πληροφοριακά συστήματα, πληροφοριακά προϊόντα, ποιότητα ζωής, βιβλιοθεραπεία, λέσχες ανάγνωσης.

Περίληψη στα αγγλικά

Modern society, where people live and act is constantly evolving. In addition, in current societies information seeking is important in order to navigate through the complexities of everyday life. Libraries are ideal places for information seeking because they provide a variety of sources like books and journals. Librarians play a very important role because they organize this information with many ways, such as cataloguing and making repositories. Furthermore, modern libraries do not only offer books and access to information but they also offer services to help local communities. People face many problems in everyday lives, which affect their quality of living. In that way, they need support so they can face their problems. Psychotherapy is a very good way for helping and supporting people in many ways. In this light, libraries can also offer psychotherapy services which in this case are known as book therapy. Book therapy can take many forms from dedicated reading clubs to lending of self-help books. The present work wished to explore librarians' attitudes towards book therapy and their suggestions for possible implementation in Greek libraries.

Keywords: library services, librarian attitudes, book therapy.

Contents

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	VI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΝ ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.....	2
2.1 ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ KCLS (KING COUNTRY) ΚΑΙ SPL (SEATTLE PUBLIC LIBRARY) ΩΣ ΑΡΧΟΓΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΩΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.....	4
3.1 Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	4
3.2 Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΝ ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	5
3.3 Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΚΟΙΝΟ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»	6
3.4 Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΓΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ Α.Μ.Ε.Α7	7
3.5 ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΠΟ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ «ΣΚΟΠΙΑ»	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	10
4.1 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ «ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΩΣ ΜΙΑ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	10
4.2 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 20 ^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ.....	11
4.3 ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	13
4.4 ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ	14
4.5 Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΤΟΧΟΣ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΈΡΕΥΝΑΣ.....	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	40
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.....	60

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Αρχικά, κατά παραδοσιακό τρόπο οι βιβλιοθήκες λειτουργούν σαν μια ευρεία συλλογή από τεκμήρια οποιουδήποτε υλικού, όπως χειρόγραφα, περιοδικά, μονογραφίες και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά. Όσο η κοινωνία εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, τόσο η ανάγκη για επιστημονικά ορθή, έγκριτη και επιστημονικά τεκμηριωμένη πληροφορία αυξάνεται. Κατά αυτό τον τρόπο, η βιομηχανία της πληροφορίας όλο και αναπτύσσεται, περιλαμβάνοντας εκδότες, σχεδιαστές λογισμικού, διαδικτυακές υπηρεσίες λογισμικού (online information services) και άλλα επαγγέλματα, τα οποία οργανώνουν και πωλούν πληροφοριακές υπηρεσίες και προϊόντα. Η πίεση αυτή για ολοένα και αυξανόμενη χρήση της πληροφορίας οδήγησε τις βιβλιοθήκες να υιοθετήσουν ψηφιακή μορφή, όπου πλέον οι χρήστες είναι σε θέση να αξιοποιούν τις υπηρεσίες τις απομακρυσμένα. Παρόλο αυτά, οι χρήστες μια βιβλιοθήκης χρειάζονται βοήθεια για τον εντοπισμό της καταλληλότερης πηγής. Ακόμη, η εξέλιξη αυτή οδήγησε τις βιβλιοθήκες να συνάψουν σχέσεις με κέντρα υπολογιστών. Η σταδιακή αλλαγή του παραδοσιακού ρόλου των βιβλιοθηκών και των βιβλιοθηκονόμων παρατηρήθηκε αρχικά στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά εξαιτίας της ευρείας κλίμακας που λαμβάνει το διαδίκτυο γρήγορα εξαπλώθηκε και στον υπόλοιπο κόσμο (**Ogunsola, 2011**).

Αναλυτικότερα, ο ρόλος των ειδικών πληροφόρησης είναι, η διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης των πιθανών χρηστών με τους πληροφοριακούς πόρους, επεκτείνοντας την παραδοσιακή δράση των βιβλιοθηκονόμων, η οποία επιτυγχάνεται με τον σχεδιασμό πληροφοριακών προϊόντων και υπηρεσιών (information products and services) που διευκολύνουν την πληροφοριακή αναζήτηση και την επιλογή (information seeking and selection), καθώς και την ανάλυση και σύνθεση πληροφοριακού περιεχομένου και την δημιουργία ευρετηρίου (information indexing). Τέλος, η αναδυόμενη τάση για καινοτομία στους οργανισμούς, ο επανασχεδιασμός των κυβερνητικών φορέων, οι νέες μέθοδοι εκπαίδευσης στα πανεπιστήμια, στα κολλέγια και στα σχολεία ανοίγει στους επιστήμονες της πληροφορίας δρόμους, να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με πολύ σημαντικά οφέλη για την κοινωνία και τους οργανισμούς στους οποίους εργάζονται (**Griffiths, 1995**).

Κεφάλαιο 2. Η Βιβλιοθήκη σαν χώρος της κοινότητας

Αρχικά, οι βιβλιοθήκες είναι χώροι που διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη και εξέλιξη της κοινότητας, καθώς βασικός τους σκοπός είναι να μεταφέρουν πληροφορίες στο κοινό τους, διαμορφώνοντας συνειδήσεις και αντιλήψεις για διάφορα σύγχρονα ζητήματα. Αναλυτικότερα, τις βιβλιοθήκες στελεχώνουν ευφυή άτομα, τα οποία πολλές φορές μπορούν μέσω του διαλόγου και των υπηρεσιών που προσφέρουν, να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της ταυτότητας του σύγχρονου πολίτη, καθώς και τον ρόλο αυτού στην κοινωνία, διεκδικώντας τα δικαιώματά του. Πολλές φορές, δεν σχετίζονται απαραίτητα στην κοινότητα στην οποία και απευθύνονται, αλλά συμβάλουν στην συμμετοχή του κοινού στον αστικό λόγο. Για να το επιτύχουν αυτό μπορούν να συνδυάσουν πόρους, καθώς και να εμπλέξουν οργανισμούς προς όφελος της κοινωνίας, γεφυρώνοντας διαχωρισμούς και αναπτύσσοντας την ικανότητα για τις κοινότητες να επιλύουν τα προβλήματα τους. Ακόμη, οι βιβλιοθήκες είναι χώροι, όπου οι χρήστες των υπηρεσιών τους μπορούν να ενημερωθούν για διάφορα σύνθετα κοινωνικά ζητήματα, καθώς και να διατυπωθούν διάφορες απόψεις για τα κοινωνικά ζητήματα, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την δημοκρατία. Επιπλέον, το προσωπικό το οποίο στελεχώνει μια βιβλιοθήκη, η οποία εδραιώνεται σε μια σύγχρονη κοινωνία, ακούγοντας τα διάφορα ζητήματα, τα οποία προκύπτουν μέσω των διαλόγων και ανησυχούν τους χρήστες το προσωπικό αναπτύσσει στρατηγικές, ώστε να συμβάλλει στην ομαλή συνεργατική λειτουργία της κοινότητας. Τέλος, οι βιβλιοθήκες σαν κοινοτικοί χώροι δημιουργούν κλίμα συνεργασίας μεταξύ φορέων και ατόμων, συγκαλώντας ακόμη και ενδιαφερόμενους φορείς από διαφορετικά στρατόπεδα. Οι ειδικοί πληροφόρησης λειτουργούν σαν πολιτικοί πράκτορες στα πλαίσια της βιβλιοθήκης (Willingham, 2008).

2.1 Οι βιβλιοθήκες KCLS (King Country) και SPL (Seattle Public Library) ως αρωγοί της κοινωνικής πραγματικότητας

Η Κομητεία King στην Πολιτεία της Ουάσιγκτον, φιλοξενεί δύο μεγάλα συστήματα αστικών βιβλιοθηκών, τη βιβλιοθήκη King Country (KCLS) και τη Δημόσια Βιβλιοθήκη του Σιάτλ (SPL). Το KCLS και το SPL βοηθούν αποτελεσματικά, ώστε να υποδομηθεί η

έννοια της κοινότητας σε μια βιβλιοθήκη, μέσω των υπηρεσιών που παρέχουν. Επαγγελματίες στον τομέα τις πληροφόρησης, καθώς και στελέχη των δημόσιων βιβλιοθηκών, αναλύουν τους τρόπους με τους οποίους μια δημόσια βιβλιοθήκη είναι σε θέση να συσπειρώσει και να δημιουργήσει μια αίσθηση ισχυρής κοινότητας, στην οποία δρουν οι πολίτες. Διερευνώνται 5 πτυχές για τη δράση της βιβλιοθήκης σαν χώρος κοινότητας. Αρχικά, πως οι βιβλιοθήκες χρησιμεύουν ως αρωγός πρόσβασης σε πληροφορίες και διαδικασίες μάθησης, έπειτα αναλύεται η δράση των βιβλιοθηκών, οι οποίες ενθαρρύνουν την κοινωνική ένταξη και ισότητα, την συνεισφορά των βιβλιοθηκών στην δημιουργία ενός ενεργού πολίτη, ο οποίος ενδιαφέρεται για τα κοινά. Ακόμη, σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι βιβλιοθήκες μέσω της δράσης τους ,όπου στοχεύουν στην ομαλή λειτουργία της κοινωνίας λειτουργούν σαν γέφυρα, ως προς την ορθή διαχείριση των πόρων στα πλαίσια της ανάπτυξης της κοινωνίας. Τέλος, οι βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της κοινωνίας **(Scott, 2011)**.

Κεφάλαιο 3. Η Βιβλιοθήκη ως υπηρεσίες βιβλιοθήκης

3.1 Η διάκριση των βιβλιοθηκών ανάλογα με τις υπηρεσίες που προσφέρουν και η προσαρμογή των τελευταίων στην σύγχρονη κοινωνία

Οι βιβλιοθήκες κατά παραδοσιακό τρόπο ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχουν στην κοινωνία μπορούν να διακριθούν, σε δημόσιες όπου βασικό σκοπός τους είναι να καλύψουν τις πληροφοριακές ανάγκες του δήμου στο οποίο εντάσσονται, οι ακαδημαϊκές, οι οποίες παρέχουν ορθή τεκμηριωμένη πληροφορία, όπου χρησιμοποιείται για την κάλυψη εκπαιδευτικών αλλά και ερευνητικών σκοπών, σε σχολικές για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών τις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τέλος ειδικών, οι οποίες και περιλαμβάνουν μια ευρεία συλλογή γύρω από εξειδικευμένα ζητήματα συνήθως της βιομηχανίας και δημόσιας διοίκησης. Παρά την διάκριση των βιβλιοθηκών ανάλογα με το υλικό και τις υπηρεσίες, τις οποίες περιλαμβάνουν οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες τους, διαφέρουν ακόμη και από χώρα σε χώρα, καθώς σε μερικές χώρες λειτουργούν και ως ο προάγγελος της δημοκρατίας και της ελευθερίας, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες, ειδικότερα τις πιο εξελεγμένες και πλούσιες οι δημόσιες βιβλιοθήκες παραμένουν μέχρι και σήμερα υπό ανάπτυξη. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί ότι οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες τους χρησιμοποιούνται ολοένα και λιγότερο από τους χρήστες. Σε μια έρευνα, η οποία έχει πραγματοποιηθεί σχετικά με την χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχουν διαφορές ως προς την αντιμετώπιση των επιθυμιών των χρηστών, σε συνάρτηση με τις πληροφοριακές τους ανάγκες. Πολλοί χρήστες παρά το γεγονός ότι χρειάζονται πληροφορίες για την κάλυψη ορισμένης ανάγκης, τις περισσότερες φορές καταφεύγουν σε πιο εύκολα και γρήγορα μέσα, αγνοώντας τις περισσότερες φορές την ύπαρξη και την σημασία των βιβλιοθηκών. Με αυτό τον τρόπο, υποβαθμίζεται ο ρόλος του επιστήμονα της πληροφόρησης, ο οποίος έχει σχεδιάσει το πληροφοριακό σύστημα με τον βέλτιστο τρόπο για να καλύψει τις ανάγκες των χρηστών. Παρόλο, που οι χρήστες στις μέρες μας πολλές φορές καταφεύγουν σε ανεπίσημα μέσα για τη κάλυψη των αναγκών τους, οι βιβλιοθήκες έχουν καταφέρει να επιβιώσουν με το παραπάνω, αυτό οφείλεται χάρις την ικανότητα των τελευταίων να προσαρμόζονται εξαιρετικά στην κοινωνία. Με άλλα λόγια, μπορεί να μην είναι σε θέση οι βιβλιοθήκες και

το προσωπικό τους να γνωρίζουν επακριβώς τις απαιτήσεις των χρηστών παρόλο αυτά, έχουν καταφέρει να καθιερωθούν σαν ήσυχα περιβάλλοντα κατάλληλα για μελέτη.

3.2 Η βιβλιοθήκη σαν ένα μεγάλο σύστημα υπηρεσιών στα πλαίσια της κοινωνίας

Υστερα από το πέρας του Β Παγκοσμίου Πολέμου, τρεις καινούργιες θεωρίες γεννήθηκαν σχετικά με την πληροφορία και την διαχείριση της, όπου αποτέλεσαν το θεμέλιο γύρω από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Αρχικά, εμφανίστηκαν οι θεωρίες του Shannon και του Weaver, οι οποίες εισήγαγαν νέα δεδομένα γύρω από την πληροφορία και την επιστημονική μελέτη της. Μια ακόμη θεωρία ήταν του Nobert Wiener, η επιστήμη των συστημάτων. Αναλυτικότερα, με την εισαγωγή αυτής της επιστήμης, τέθηκαν τα θεμέλια γύρω από την αναλυτική μελέτη του ανθρώπινου είδους, των μηχανημάτων, της φύσης και των οργανισμών, γύρω από την πληροφορία και τον έλεγχο της. Τέλος, οι βιβλιοθήκες και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αυξήθηκαν και με την εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφερθεί, ότι οι υπηρεσίες που προσφέρονται στα πλαίσια των βιβλιοθηκών είναι σαν ένα σύστημα. Πιο αναλυτικά, είναι ένα σύστημα που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ανοικτό, καθώς οι δραστηριότητες και οι παροχές που προσφέρουν οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δεν είναι αποκομμένες από την υπόλοιπη κοινωνία, αλλά αντιθέτως την επηρεάζουν άμεσα. Ακόμη, μπορεί να χαρακτηριστεί ένα μεγάλο σύστημα. Παρόλο που ο ρόλος των βιβλιοθηκών και των υπηρεσιών τους είναι απλός, δηλαδή, ο χρήστης να έχει πρόσβαση σε βιβλία τοποθετημένα στα ράφια θεματικά, οι υπηρεσίες των βιβλιοθηκών σαν σύστημα είναι κάτι πολύ πιο σύνθετο. Πολλοί άνθρωποι επισκέπτονται τις βιβλιοθήκες και παρά το γεγονός ότι δανείζονται άλλα βιβλία και αξιοποιούν τις τεχνολογίες, η βιβλιοθήκη είναι ένας χώρος όπου οι χρήστες αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, με το προσωπικό της βιβλιοθήκης, καθιστώντας τις υπηρεσίες με αυτόν τον τρόπο ιδιαίτερα κοινωνικές. Ακόμη, μια υπηρεσία των βιβλιοθηκών είναι η αναλυτική περιγραφή των τεκμηρίων στον κατάλογο και τη δημιουργία ευρετηρίων, ο συσχετισμός των τεκμηρίων, τα οποία έχουν κοινό θέμα μεταξύ τους αλλά και δημιουργό. Επίσης, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες τους μπορούν να είναι, είτε μικρές και να απασχολούν λιγότερο προσωπικό, είτε μεγαλύτερες. Οι μεγάλες βιβλιοθήκες, οι οποίες ξεπερνούν τα 10.000.000 ευρώ σε υλικό είναι λίγες, ωστόσο όσες βιβλιοθήκες είναι μεγάλες δεν συγκεντρώνουν απλά μεγάλης αξίας υλικό αλλά είναι και πιο σύνθετες, προσφέροντας μεγαλύτερης κλίμακας υπηρεσίες (**Buckland, 2014**).

3.3 Η συνεισφορά των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών για την καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας στο παιδικό κοινό στην εποχή της «κοινωνίας της πληροφορίας»

Η βιβλιοθήκη είναι ένας οργανισμός ανοικτός στο κοινό, ο οποίος δέχεται άτομα από όλες τις ηλικιακές και κοινωνικές ομάδες. Πολλές φορές οι γονείς συνοδεύουν τα παιδιά τους, με στόχο να ψυχαγωγηθούν και να εκπαιδευτούν παράλληλα. Όπως αναφέρεται στο Πανεπιστήμιο του Μέριλαντ, μια διεπιστημονική ομάδα ερευνητών από τον τομέα της επιστήμης της πληροφόρησης, της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της ψυχολογίας εργάστηκε συνεργατικά, με σκοπό την ανάπτυξη ενός αποθετηρίου ψηφιακής βιβλιοθήκης, που απευθύνεται σε παιδικό κοινό. Η διεπιστημονική αυτή συνεργασία, εισήγαγε μια νέα προοπτική και προσέγγιση γύρω από τις διαδικασίες της καταλογογράφησης, ευρετηρίασης και γενικότερα επεξεργασίας της πληροφορίας με σκοπό, να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες για το παιδικό κοινό. Για την μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών αναλύθηκαν τα αποτελέσματα ιστολογιών, ερευνών καθώς και η γενικότερη συμπεριφορά των παιδιών, γύρω από τη χρήση του αποθετηρίου σχετικά με το πόσο ευχαριστημένα είναι. Η δράση αυτή αποτελεί τον προάγγελο για σχεδιασμό νέων τεχνολογιών και αποθετηρίων ειδικά για παιδιά, μελλοντικά σε ψηφιακές βιβλιοθήκες (Druin, 2005).

Επίσης, το γεγονός ότι η βιβλιοθήκη απευθύνει τις υπηρεσίες της και σε παιδικές ηλικίες είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς μέσω αυτής της δραστηριότητας μεταφέρεται η παράδοση της σε ένα νεαρό διαρκώς αναπτυσσόμενο κοινό. Αρχικά, μέσω της προσφοράς των υπηρεσιών σε παιδιά, η βιβλιοθήκη και το προσωπικό της μεταδίδει την αξία του έντυπου υλικού και βιβλίου για την καλλιέργεια του ατόμου και τη δημιουργία ευσυνείδητων πολιτών. Επίσης, μέσω της προσέλευσης των παιδιών στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, οι συγγραφείς προμηθεύουν τη συλλογή με τεκμήρια και με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται μια ομαλή λειτουργία των δημόσιων βιβλιοθηκών. Με τις παραπάνω δράσεις, καλλιεργείται η πληροφοριακή παιδεία. Πολλοί σχεδιαστές έργων σε βιβλιοθήκες έχουν εντυπωσιαστεί με τα παιδιά της εποχής της πληροφορίας. Τα παιδιά στις ημέρες μας ψυχαγωγούνται και μαθαίνουν με εντελώς διαφορετικό τρόπο από τα παιδιά των προηγούμενων 10 με 20 ετών, εξαιτίας της ύπαρξης του υπολογιστή. Σε πολλές περιπτώσεις, χρησιμοποιούν και τις βιβλιοθήκες με διαφορετικό τρόπο. Πολλοί είναι οι βιβλιοθηκονόμοι που έχουν παρατηρήσει ότι οι δημόσια προσβάσιμοι υπολογιστές

ελκύουν ιδιαιτέρως τα παιδιά και ειδικά τα αγόρια. Τα νεαρά αγόρια, τα παλαιότερα χρόνια θεωρούσαν τις βιβλιοθήκες σαν ένα χώρο βαρετό, σήμερα πλέον απολαμβάνουν την πρόσβαση στον υπολογιστή και τις τεχνολογίες της βιβλιοθήκης. Όπως αναφέρεται ένα παιδί, το οποίο χρησιμοποίησε τη βιβλιοθήκη του San Fra Sisco, παρόλο που έχει προσωπικό υπολογιστή προτίμησε να επισκέπτεται την βιβλιοθήκη, επειδή εκεί συναντούσε τους φίλους του και έπαιζαν μαζί στον υπολογιστή. Από τα παραπάνω, γίνεται αντιληπτό η προσφορά της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της στην ευημερία και εξέλιξη της κοινωνίας, μέσω της προσέγγισης παιδιών, τα οποία θα γίνουν μελλοντικά τακτικοί επισκέπτες. Επίσης, οι υπολογιστές σε βιβλιοθήκες του μέλλοντος, θα τοποθετηθούν σε διάφορες τοποθεσίες σε ειδικά διαμορφωμένα δωμάτια και με αυτόν τον τρόπο, το παιδικό κοινό θα μπορεί να τους χρησιμοποιεί και σε ομάδες και ατομικά. Επιπλέον, ορισμένοι υπολογιστές θα επιτρέπουν στα παιδιά να διατηρούν τα προσωπικά τους δεδομένα κατά την πλοήγηση. Με αυτό τον τρόπο, τα παιδιά θα κατανοήσουν τη σημασία των προσωπικών δεδομένων. Ακόμη, κάποιοι υπολογιστές και ιδιαίτερα τα περιφερειακά τους, όπως πληκτρολόγια και ποντίκια μπορούν να σχεδιαστούν στις κατάλληλες διαστάσεις για τα παιδιά. Η βιβλιοθήκη των παιδιών στην εποχή της πληροφορίας θα περιλαμβάνει ένα καλά οργανωμένο χώρο, όπου τα παιδιά και οι γονείς τους μπορούν μέσω ημερίδων να παρακολουθήσουν σεμινάρια, σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία και την ορθή αναζήτηση πληροφοριών. Οι επαγγελματίες πληροφόρησης μπορούν να χρησιμοποιούν προγράμματα, μέσω των οποίων θα δοθούν συμβουλές σχετικά με την αναζήτηση στο διαδίκτυο (Walter, 2001).

3.4 Η προσπάθεια των βιβλιοθηκών για εξασφάλιση ισότητας αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών σε Α.Μ.Ε.Α

Μια ακόμη ιδιαίτερη πρόκληση, την οποία κλείνεται να αντιμετωπίσει η βιβλιοθήκη σαν πληροφοριακός οργανισμός, είναι η εξασφάλιση της ισότητας, όσον αφορά την πρόσβαση στην πληροφορία ακόμα και σε Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Η προσπάθεια αυτή, αποτυπώνεται στο πρόγραμμα Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική πληροφορία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στις βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία, αποτελώντας μια πρωτοβουλία της Ένωσης Βιβλιοθηκών και Επιστημόνων Πληροφόρησης, όπου πρόκειται για το μεγαλύτερο επαγγελματικό οργανισμό για βιβλιοθηκονόμους στην χώρα και έλαβε οικονομική ενίσχυση από το Βρετανικό Συμβούλιο της Βουλγαρίας. Το εν λόγω πρόγραμμα, στοχεύει στην δημιουργία ενός προτύπου για Άτομα με Ειδικές

Ανάγκες, σχετικά με την ίση πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες τις βιβλιοθήκης, καθώς και την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Στόχος του προγράμματος είναι α) Η υποστήριξη των αρχών και γενικότερα της κοινωνίας σχετικά με την προσπάθεια που καταβάλλουν οι βιβλιοθήκες ως οργανισμοί υπέρμαχοι της δημοκρατίας, ώστε να εξασφαλιστεί η ελεύθερη πρόσβαση στην ηλεκτρονική πληροφορία για Α.Μ.Ε.Α. β) Να προωθηθεί η συνεργασία ανάμεσα σε βιβλιοθήκες, σχετικά με το ζήτημα των Α.Μ.Ε.Α, καθώς η συνεργασία βιβλιοθηκών με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, για την ίση πρόσβαση σε πηγές. γ) Η εκπαίδευση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, αναφορικά με την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών και το Διαδίκτυο δ) Τέλος, στόχος του προγράμματος είναι η αναβάθμιση των ευκαιριών, όπου είναι σε θέση να προσφέρουν οι βιβλιοθήκες, όσων αφορά την παροχή ηλεκτρονικών πηγών και χρήσης του διαδικτύου για Α.Μ.Ε.Α.

Ένα από τα σημαντικότερα κατορθώματα του προγράμματος, ήταν η δημιουργία μιας ιστοσελίδας και δικτυακής πύλης, όπου διαθέτει κείμενα και γραφικά. Μέσω συνεργατικών προσπαθειών, εντοπίστηκαν ηλεκτρονικές πηγές στο διαδίκτυο, οι οποίες εξασφάλιζαν πρόσβαση στο πλήρες κείμενο, ενώ ήταν διαμορφωμένες ειδικά για άτομα με προβλήματα όρασης. Η Ιστοσελίδα που δημιουργήθηκε με το συγκεκριμένο πρόγραμμα, προσφέρει μια συλλογή από ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, όπου είναι κατηγοριοποιημένες ως εξής: α) Δημοσιεύσεις για Α.Μ.Ε.Α. β) Πηγές με πλήρεις κείμενα. γ) Συλλογές διαδικτύου και χρήσιμες πηγές. δ) Τέλος, γενικές πληροφορίες σχετικά με βιβλιοθήκες. Το πρόγραμμα εκτός από τους στόχους, όπου είχε θέσει αρχικά κατόρθωσε να αναδείξει επιπρόσθετα ότι οι βιβλιοθήκες κατέχουν πλεονεκτική θέση, όσων αφορά την εξυπηρέτηση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, προωθώντας την ισότητα, ενώ συστηματικά παρέχουν διαρκείς πρόσβαση στα άτομα με δυσκολίες σε ειδικά διαμορφωμένες πηγές για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Ακόμη, κινητοποίησε με αυτή την δράση πολυάριθμες βιβλιοθήκες, να λάβουν μέτρα γύρω από το συγκεκριμένο ζήτημα. Επίσης, επιτεύχθηκε δια λειτουργικότητα και συνεργασία ανάμεσα σε πολλά είδη βιβλιοθηκών. Τέλος, εφαρμόστηκαν κορυφαίες βιβλιοθηκονομικές πρακτικές **(Todorova, 2020)**. Συμπερασματικά, από τα παραπάνω γίνεται κατανοητή η προσφορά της βιβλιοθήκης και ο ρόλος της στην κοινωνία, γύρω από την εξυπηρέτηση των ατόμων που παρουσιάζουν δυσκολίες.

3.5 Οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης από Φιλανθρωπική «σκοπιά»

Ακόμη, η βιβλιοθήκη αποτελεί έναν οργανισμό, όπου οι υπηρεσίες του μπορούν να εξαπλωθούν και σε δράσεις φιλανθρωπικές. Σύμφωνα με τα «Προγράμματα βιβλιοθηκών για κοινωνική ενσωμάτωση: η συνεργασία με εθελοντές στο σύστημα δημόσιων βιβλιοθηκών». Το Φεβρουάριο του 2007, τα Bucherhallen του Αμβούργου εγκαινίασαν μια μη κερδοσκοπική εταιρεία. Αυτή η εταιρεία λειτουργεί δύο προγράμματα εθελοντών, το «Αγγελιοφόροι των μέσων» και «Διάλογος στα Γερμανικά», όπου είναι βραβευμένα και τα δύο προγράμματα από την ημέρα δημιουργίας τους. Το πρώτο πρόγραμμα ήταν το «Αγγελιοφόροι των μέσων», όπου εργάστηκε για ενθάρρυνση των πολιτών. Αναλυτικότερα, αποτελεί εθελοντική υπηρεσία, όπου ο βασικός της σκοπός είναι, ο διαμοιρασμός βιβλίων στο σπίτι σε ηλικιωμένα άτομα τα οποία, δεν είναι σε θέση να μετακινηθούν με εύκολο τρόπο. Στόχος τη εν λόγω δράσης, είναι η πολιτιστική ενοποίηση αυτών των ατόμων. Ύστερα από τους Αγγελιοφόρους των μέσων, προστέθηκε αργότερα το πρόγραμμα «Διάλογος στα Γερμανικά» τον Δεκέμβριο του 2009. Το πρόγραμμα αυτό, προσφέρει ομάδες για δωρεάν συνομιλία με μετανάστες, πέρα από τα επίσημα μαθήματα ενσωμάτωσης. Άνθρωποι από διάφορες χώρες συναντιούνται υπό την καθοδήγηση των εθελοντών, για πρακτική στη γερμανική γλώσσα. (Rösch, 2019)

Κεφάλαιο 4. Βιβλιοθεραπεία

4.1 Οι επιπτώσεις στην «ποιότητα ζωής» των ατόμων και η υποστήριξη τους μέσω της ψυχοθεραπείας και της βιβλιοθεραπείας ως μια αναδυόμενη θεραπευτική προσέγγιση

Τα τελευταία χρόνια η ιλιγγιώδης ταχύτητα με την οποία εξελίσσονται τα γεγονότα, σε συνδυασμό με την ασφυκτική πίεση, την οποία δέχεται το άτομο, τόσο σε ατομικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, ώστε να ανταπεξέλθει την πίεση της αλλαγής αλλά και την επιβίωση του, έχει οδηγήσει στην συνολική υποβάθμιση της έννοιας «ποιότητας ζωής» του. Όλο και μια αυξανόμενη μερίδα επιστημόνων, τόσο από τον χώρο της υγείας, αλλά και συγκεκριμένα από τον τομέα της ψυχικής υγείας, έχει προσπαθήσει να εντοπίσει τους παράγοντες, που έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής, ενώ έχουν ως παράμετρο την ψυχολογική ευεξία και την ικανοποίηση από τη ζωή. Η ποιότητα της ζωής μπορεί να εξεταστεί, τόσο με κριτήρια υποκειμενικά, τα οποία και καθορίζονται με βάση το ίδιο το άτομο, αλλά και αντικειμενικά με βάση την εκτίμηση εξωτερικών συνθηκών. Σημαντικό είναι το γεγονός, παρά την αντικειμενική μέτρηση της ποιότητας ζωής, να εξεταστούν και οι εσωτερικές ψυχολογικές διεργασίες του ατόμου, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υποκειμενική εκτίμηση της ποιότητας ζωής (Οικονόμου, 2001).

Η αντιμετώπιση του άγχους και γενικότερα των ψυχικών προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα άτομα στην σύγχρονη κοινωνία, είναι σημαντικό βήμα για την επίτευξη μιας καλύτερης «ποιότητας ζωής». Η αντιμετώπιση των ψυχικών δυσκολιών, μπορεί να διακριθεί σε τρεις μεθόδους, ανάλογα με την εκάστοτε προσέγγιση για την θεραπεία. Στην φαρμακοθεραπεία, στην ψυχοθεραπεία, όπου πρόκειται για μια θεραπευτική τεχνική, η οποία στηρίζεται στο διάλογο ανάμεσα σε ψυχοθεραπευτή και ψυχοθεραπευόμενο, με στόχο την επίλυση τόσο τωρινών όσο και παλαιότερων προβλημάτων, μέσω της ανακούφισης συμπτωμάτων αλλά και κοινωνικής βελτίωσης. Οι συνεδριάσεις λαμβάνουν χώρα στο γραφείο του θεραπευτή συνήθως, αλλά μπορούν να πραγματοποιηθούν και στο χώρο του θεραπευόμενου. Σε κάποιες περιπτώσεις, μπορεί να εφαρμόζονται και ομαδικές συνεδριάσεις, πολλών ατόμων. Όπως αναφέρει και ο Ben Fletcher Βρετανός επιστήμονας «Η μέθοδος για να μειώσουμε το στρες δεν είναι να μειώσουμε τις απαιτήσεις, αλλά να αυξήσουμε την υποστήριξη». Στην ψυχοθεραπεία

για την αντιμετώπιση διαταραχών, που σχετίζονται με το άγχος και την διαχείριση προβλημάτων χρησιμοποιούνται δύο είδη συχνά, η Συμπεριφοριστική θεραπεία, κατά την οποία ο ασθενής προσπαθεί να ελέγξει τις σκέψεις και τα συναισθήματα του. Αυτό το είδος θεραπείας, μπορεί να διαρκέσει συνολικά δεκαπέντε με είκοσι συνεδρίες σε διάρκεια δώδεκα εβδομάδων. Επίσης, μια άλλη μέθοδος ψυχοθεραπείας, είναι η ψυχοδυναμική, όπου σκοπός αυτής της θεραπείας είναι ο θεραπευτής να καθοδηγήσει τον θεραπευόμενο να είναι σε θέση να διαχειριστεί τα συναισθήματα και τις σκέψεις του. Αυτή η μέθοδος διακρίνεται για την ελευθερία λόγου, την οποία έχει ο θεραπευόμενος, εκφράζοντας τα προβλήματα που τον απασχολούν, ενώ σε σύντομο χρονικό διάστημα ο θεραπευτής βρίσκει μοτίβα, που μπορεί να ακολουθήσει ο ασθενής για να βοηθηθεί στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του. Εκτός από τις παραπάνω κύριες κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των ψυχολογικών δυσκολιών, χρησιμοποιούνται και άλλοι μέθοδοι όπως, ο διαλογισμός, η μουσικοθεραπεία, ενώ τελευταία έχει αρχίσει να χρησιμοποιείται και η βιβλιοθεραπεία. Πολλές φορές, υπάρχουν άνθρωποι που για διάφορους λόγους, δεν εξωτερικεύουν τα προβλήματα που τους απασχολούν ακόμα και σε ειδικούς, όπου είναι σε θέση να τους δώσουν μια κατεύθυνση, για το λόγο αυτό πολύ συγγραφείς και επιστήμονες της ψυχικής υγείας, έχουν οδηγηθεί στη συγγραφή βιβλίων αυτοβοήθειας με πολύ ευεργετικά αποτελέσματα για τους αναγνώστες. Αναλυτικότερα, πρόκειται για μικρά εγχειρίδια, που προορίζονται σε άτομα, τα οποία αντιμετωπίζουν κάποια αγχώδη διαταραχή ή κάποιον φόβο. Ωστόσο, η θεραπευτική διαδικασία δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω μιας απλής ανάγνωσης, ο ασθενής πρέπει να διαβάσει μια φορά το εγχειρίδιο και έπειτα να προσομοιάσει την ιστορία που διάβασε με την προσωπική του ζωή, ακολουθώντας πιστά τις συμβουλές του βιβλίου (Αμπελάκias, 2019).

4.2 Η ιστορική αναδρομή της βιβλιοθεραπείας και η εξέλιξη της από τα αρχαία χρόνια μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα

Ο όρος βιβλιοθεραπεία, ξεκίνησε να αναφέρεται το 1941 στα λεξικά, ωστόσο πιστεύεται ότι προϋπήρχε πολύ πιο πριν. Σύμφωνα με ευρήματα, ο όρος υπήρχε από το 300 π.Χ. όταν είχε βρεθεί σε μια επιγραφή μιας βιβλιοθήκης στην πόλη των Θηβών στην Αρχαία Αίγυπτο, η οποία έγραφε «Ψυχής Ιατρειών». Η επιγραφή αυτή, συναντάται και στη βιβλιοθήκη της Πάτμου στον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο, αλλά και στη Stiftsbibliothek στο St Gallen. Η διαπαιδαγώγηση μέσω βιβλίων φαίνεται και από την διπλή ιδιότητα που είχε ο παιδαγωγός των βιβλιοπαίδων, που διατέλεσε και διευθυντής στη βιβλιοθήκη της

Αλεξάνδρειας. Οι νέοι Ρωμαίοι ταξίδευαν στην Αθήνα, για να διευρύνουν τις γνώσεις τους και επισκέπτονταν εκπαιδευτήρια και φιλοσοφικές σχολές της Ρόδου. Ο λαός της πόλης διάβαζε βιβλία σε ψυχικά διαταραγμένους ανθρώπους, με θετική επίδραση στην ψυχική τους υγεία, ενώ κατά τον Μεσαίωνα, όπως αναφέρεται μεγάλη μερίδα εκκλησιαστικών κειμένων διαβάζονταν σε φυλακισμένους, για να διαπαιδαγωγηθούν. Για την ανακούφιση της ψυχής, μέσω της ανάγνωσης έχει μιλήσει και ο Shakespeare, μέσω της φράσης : «έλα και διάλεξε όποιο βιβλίο θες από τη βιβλιοθήκη μου και ξεγέλασε τον πόνο σου». Ακόμη, ο Αριστοτέλης πίστευε ότι η ανάγνωση κειμένων και γνωμικών, που περιγράφουν ένα πρόβλημα, το οποίο έχει περάσει κάποιος άνθρωπος και είναι παρεμφερές με κάποιον άλλο τον βοηθάει να το αντιμετωπίσει. Πολλές φορές, πολιτικοί και δάσκαλοι κατασκεύαζαν ιστορίες, οι οποίες στηρίζονταν στην ψυχολογία της ομάδας, σχετικό παράδειγμα ήταν ο Gianni Rodari, ο Χριστός και ο Βούδας. Σε άρθρο του Atlantic Monthly, το 1916 ο Samuel Gothers αναφέρεται στον όρο «βιβλιοθεραπεία» ως η ανάγκη σύνθεσης βιβλίων, τα οποία βοηθούσαν τους ανθρώπους στην κατανόηση των προβλημάτων τους. Τα βιβλία αυτά τοποθετήθηκαν στα ράφια των βιβλιοθηκών το 1920. Η βιβλιοθεραπεία το 1940 εφαρμόζεται μόνο σε βετεράνους του Β Παγκοσμίου Πολέμου, οι οποίοι φιλοξενούνταν σε νοσοκομεία. Την ίδια εποχή συναντάται το πρώτο επιστημονικό άρθρο σε δημοσίευση του John Calt, ενώ διακόσια χρόνια νωρίτερα η μέθοδος συναντιόταν σε ψυχιατρικές κλινικές, που είχαν βιβλιοθήκες με κατάλληλο υλικό. Σε πανεπιστήμια της Αμερικής, δημιουργείται τομέας εξειδίκευσης στη βιβλιοθεραπεία, ενώ το 70 με 80 το μάθημα «βιβλιοθεραπεία» γίνεται υποχρεωτικό ως προς την παρακολούθηση του για τους βιβλιοθηκονόμους. Το 1937 η εργασία του ιατρού W. Menninger «Βιβλιοθεραπεία» αύξησε κατά πολύ το ενδιαφέρον για το θέμα, ενώ η μελέτη «Bibliography: a Study in Results of Hospital Library Services to 1930, ήταν πολύ σημαντική για την εξέλιξη της έρευνας, γύρω από το θέμα. Η επιστήμη αρχικά προορίζονταν για κλινικές, το 1936 με την καθοδήγηση ψυχολόγων εντάχθηκε σε νοσοκομεία και βιβλιοθήκες της Αγγλίας, για να εξυπηρετήσει την αλλαγή συμπεριφοράς σε παιδιά και τον τρόπο που συμπεριφέρονταν σε άλλα παιδιά, μέσω της διαχείρισης των συναισθημάτων τους και των σκέψεων τους. Τα παιδιά ακολουθούσαν τα θετικά πρότυπα του ήρωα του βιβλίου, το οποίο μελετούσαν.

Η ανάπτυξη της παιδικής λογοτεχνίας το 1946, σε συνδυασμό με τις μεταπολεμικές συνθήκες ενθάρρυναν ενηλίκους, γονείς και εκπαιδευτικούς, γύρω από την επιρροή της ανάγνωσης στα παιδιά και την ενασχόληση με αυτήν. Την περίοδο αυτή τα παιδιά μπορούσαν να έχουν στη κατοχή τους πολλά βιβλία λόγω της εξέλιξης της τυπογραφίας την εποχή εκείνη και την επέκταση παιδικών βιβλιοθηκών. Η Caroline Shroder το 1949

διέκρινε την βιβλιοθεραπεία σε δύο είδη, την αναγνωστική και την αλληλεπιδραστική. Στην αναγνωστική βιβλιοθεραπεία επιλέγονται τα κατάλληλα κείμενα με στόχο την πρόσληψη και ερμηνεία λειτουργίας της ανάγνωσης. Στην αλληλεπιδραστική ψυχολογία, ύστερα από την ανάγνωση πραγματοποιείται παραγωγική συζήτηση και διάλογος. Οι ψυχίατροι Smiley, Blanton και Eli Grieffer το 1920 πρότειναν την ποίηση σαν έναν τρόπο χρήσιμο, για να καταπολεμηθούν τα συναισθηματικά προβλήματα, ενώ ο Leedy και Lerner προτείνουν αντίστοιχα τη δημιουργική γραφή. Τέλος, το 1980 έχουμε την γέννηση αληθοφανών ηρώων με προβλήματα, πολύ κοντά σε αυτά που απασχολούσαν τα παιδιά.

4.3 Τα στάδια εφαρμογής της βιβλιοθεραπείας

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να αναφερθούμε αναλυτικά στα στάδια της βιβλιοθεραπείας, καθώς κάθε παρεμβατική μέθοδος ως γνωστών, διακρίνεται σε στάδια μέχρι να επέλθει η λύτρωση του ατόμου. Η βάση και η δομή της βιβλιοθεραπείας σαν θεραπευτική μέθοδο ακολουθεί τη δομή της φροϋδικής ψυχοθεραπείας. Αρχικά, έχουμε την «1. Αναγνώριση, 2. Προβολή, 3. Αντίδραση – εξωτερίκευση, 4. Κάθαρση, 5. Εσωτερίκευση» της καινούργιας συνθήκης και κατανόηση της (identification, projection, reaction, catharsis, integration – insight) **(Ντάρη, 2010 σ. 68)**. Αρχικά, το άτομο διαβάζοντας, μιμείται και εντοπίζει το πρότυπο και τέλος ταυτίζεται με αυτό εξαιτίας των κοινωνικών εμπειριών ή εξαιτίας της εντελώς αντίθετης προσωπικότητας του ήρωα. Στη συνέχεια, όσο ο αναγνώστης προχωράει την ανάγνωση, κατανοεί τα κίνητρα και τις συμπεριφορές του ήρωα, ενώ διαμορφώνει μια άποψη για τον κόσμο, υιοθετώντας μια συγκεκριμένη στάση, όπως πραγματοποιείται και μέσω της παρακολούθησης κινηματογραφικών έργων ή βιβλίων. Ωστόσο, εφόσον η διαδικασία είναι ψυχοθεραπευτική και σχετίζεται άμεσα με τον ψυχισμό του ατόμου, τις σκέψεις και αντιδράσεις του, κάποιος ο οποίος θα αναλάβει αυτό το δρόμο θεραπείας, μέσω της ανάγνωσης κατάλληλων βιβλίων σημαντικό είναι να λάβει κάποιες σημαντικές και απαραίτητες γνώσεις. Οι γνώσεις αυτές αφορούν εσωτερικά κίνητρα, τα οποία και υποκινούν τις πράξεις των ατόμων, με στόχο την ανάπτυξη μιας σταθερής υγιούς προσωπικότητας, καθώς και τρόπους για την αντιμετώπιση προβλημάτων και εμποδίων. Οι Susan Miller και ο Burnett J. το 1997, κλιμακώνουν την διαδικασία με τον ακόλουθο τρόπο για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

A) Αναγνώριση : Σε ένα πρώτο στάδιο, το άτομο με την ανάγνωση αναγνωρίζει και ταυτίζεται με το κείμενο, ενώ αποδεσμεύεται από την πίεση της στιγμής. Στην περίπτωση

των παιδιών, ο εκπαιδευτικός συζητά με τα παιδιά το πρόβλημα και μέσω της ανάγνωσης ο εκπαιδευτικός θα διαχειριστεί τα σχόλια των παιδιών, γύρω από το αντικείμενο.

Β) Ιδεοθύελλα : Στο στάδιο αυτό, ο εκπαιδευτικός κρατά σημειώσεις για τα σχόλια που έκαναν τα παιδιά πάνω στο ζήτημα που πραγματεύεται, ενώ παράλληλα σέβεται τις διαφορετικές απόψεις, που μπορεί να διατυπώνονται. Σε τελικό στάδιο επιλέγονται και εξετάζονται οι παράγοντες, όπου μπορεί να προκάλεσαν αντίδραση.

Γ) Επιλογή : Το βήμα αυτό, προϋποθέτει να έχει μελετηθεί ολοκληρωτικά η προσωπικότητα του ήρωα και τα συναισθήματα του και επιλέγεται μια λύση που παρουσιάστηκε στον ήρωα του κειμένου, αφού έχουν εξεταστεί τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των προτάσεων. Στο βήμα αυτό, ο αναγνώστης διαπιστώνει ότι η αρχική θεώρηση διαφέρει από την τελική και έτσι οδηγείται σε ένα νέο συμπέρασμα.

Δ) Εμβάθυνση : Σε αυτό το στάδιο, το παιδί ενσωματώνει στην δική του προσωπικότητα τα συμπεράσματα και τις νέες κατευθύνσεις, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ανακατασκευάζει την ερμηνεία που έχει δώσει σε μερικά ερεθίσματα, ενώ τα αντιμετωπίζει πλέον υπό νέο πρίσμα.

Ε) Αξιολόγηση : Τα παιδιά σε αυτήν την τελευταία φάση, αξιολογούν τον ήρωα και τη συμπεριφορά του, ενώ είναι σε θέση να ανακατασκευάσουν ένα τέλος διαφορετικό στην ιστορία. Μέσω αυτής της δράσης, έχουν κατανοήσει την ψυχοσύνθεσή τους και είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση είναι παρεμφερής στην ζωή τους (Νταρή, 2010).

4.4 Τα αίτια για την εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας και οι στόχοι που τίθενται κατά τη διάρκεια αυτής της θεραπευτικής προσέγγισης

Στο σημείο αυτό, μπορούμε να αναφερθούμε αναλυτικά στα θέματα, τα οποία χρίζουν βιβλιοθεραπείας. Μπορεί να είναι ζητήματα σχετικά με την εικόνα του σώματος (παχυσαρκία, ουλές, παραμορφώσεις, ασημαντότητα εμφάνισης). Επίσης, υπάρχουν και πολλά κοινωνικά προβλήματα, τα οποία ενδέχεται να αντιμετωπίζει ένα άτομο, όπως αποχωρισμός, η εθνοτική ταυτότητα και γενικότερα η διαφορετικότητα. Ακόμη, ζητήματα γύρω από το σχολείο, οι ρόλοι των φύλων, η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, εξωτερική εμφάνιση (φυσική κατάσταση, αυτοεικόνα). Θέματα, γύρω από την ενδοοικογενειακή βία και τον θάνατο ως απώλεια. Μέσω της βιβλιοθεραπείας, μπορούν

να αντιμετωπιστούν και προβλήματα συμπεριφοράς, όπως η κατάθλιψη και το αίσθημα ματαιότητας, το άγχος, η αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, οι έμμονες ιδέες, η άσκηση σε κοινωνικές δεξιότητες, δραστηριότητες χαλάρωσης. Τέλος, η προσωπική επίλυση προβλήματος, οι στάσεις και οι αξίες.

«Ο Perdeck αναφέρεται σε 6 στόχους βιβλιοθεραπείας, α) πληροφόρηση, β) έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων γ) συζήτηση προβλημάτων δ) υιοθέτηση από κοινού στάσεων και αξιών ε) αντιμετώπιση προβλημάτων με εναλλακτικούς τρόπους και στ) επίλυση τους» **(Καπραβέλλου, 2008 σ.18)**. Οι Hynes προτείνει γενικούς στόχους όπως:

- Οι ψυχικές παραστάσεις του ατόμου εμπλουτίζονται, ενώ αποδέχεται τα συναισθήματα.
- Το άτομο αποκτά καλύτερη αυτοαντίληψη, μέσω των προβληματισμών για τις επιλογές ζωής του.
- Αυξάνεται το ενδιαφέρον για διαπροσωπικές σχέσεις, μέσω των διαπροσωπικών συζητήσεων.
- Βελτιώνονται οι ορίζοντες απέναντι στην πραγματικότητα, μέσω ανασκόπησης των προσανατολισμών μας
- Άτομα, τα οποία είναι εσωστρεφή και έχουν αποκοπή από τον πόνο και την ευχαρίστηση, μέσω της παρατήρησης των πραγμάτων που υπάρχουν γύρω τους, κατά την ανάγνωση έρχονται σε επαφή με απλά πράγματα που συμβαίνουν γύρω τους, αυξάνοντας κατά αυτό τον τρόπο τις ευαισθησίες τους.
- Ο θεραπευόμενος μέσω της ανάγνωσης κατανοεί αυτά, τα οποία αισθάνεται και διαπιστώνει ότι δεν είναι μόνος του σε αυτήν την προσπάθεια αντιμετώπισης κάποιου προβλήματος, αλλά ότι υπάρχουν και άλλοι συνάνθρωποι, οι οποίοι βιώνουν κάτι αντίστοιχο.
- Παράλληλα, κάποια κείμενα, τα οποία διαβάσει αποτελούν αφορμές για συζήτηση, σε αυτή την περίπτωση ο ενδιαφερόμενος εκφράζει συναισθήματα, ιδέες, ενώ εκθέτει μια κατάσταση με διαρθρωμένο λόγο. Το γεγονός ότι βιώνει κάτι από κοινού με άλλους ανθρώπους, είναι ιδιαίτερα θεραπευτικό για τον ίδιο, καθώς διαπιστώνει ότι δεν είναι μόνος του, ενώ εισάγεται στην σκέψη του η λογική.

Επίσης, η βιβλιοθεραπεία ενισχύει την ομαδική θεώρηση των πραγμάτων, τα άτομα παρακολουθούν τις διαφορετικές αντιδράσεις των άλλων ανθρώπων και μέσω αυτών συμμερίζονται τις απόψεις των άλλων ενώ τις αξιοποιούν για προσωπική ανάπτυξη.

Η βιβλιοθεραπεία, βοηθά τα άτομα να ρυθμίσουν την καθημερινή τους ζωή, ενώ προσανατολίζονται στην πραγματικότητα μέσω της επιδίωξης στόχων, αλλά και την ερμηνεία και ανάλυση συναισθημάτων μέσα από καθημερινές συνήθειες.

4.5 Η επιλογή του κατάλληλου υλικού για την εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας και ο πολύτιμος ρόλος της βιβλιοθήκης και του βιβλιοθηκονόμου κατά την εφαρμογή της

Ένας μεγάλος αριθμός βιβλίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην βιβλιοθεραπευτική διαδικασία. Βιβλία ποίησης, βιβλία για πεζογραφία και αυτοβοήθεια δρουν επιβοηθητικά. Το υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί μπορεί να είναι, είτε λογοτεχνικό είτε και όχι. Στη περίπτωση που δεν είναι λογοτεχνικό, τότε αναφερόμαστε σε βιβλία αυτοβοήθειας, τα οποία δεν έχουν συμπλοκή βιβλιοθεραπευτή ή χρειάζονται μια μικρή συμπλοκή. Τότε η θεραπεία πραγματοποιείται με χαμηλό κόστος. Στη περίπτωση των λογοτεχνικών βιβλίων, όπου και χρησιμοποιούνται παραμύθια εμπεριέχουν συμβολισμούς, οι οποίοι δίνουν στον αναγνώστη μια αίσθηση ασφάλειας, καθώς μπορεί ο ίδιος να μην αισθάνεται άνετα να μιλήσει για ένα θέμα, αλλά να εκφραστεί έμμεσα μέσω ενός λογοτεχνικού ήρωα. Όπως αναφέρει ο Stamps, η βιβλιοθεραπεία μπορεί να επιλύσει πολλά προβλήματα, ενώ για ένα μεγάλο διάστημα έχει χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση αναπτυξιακών ζητημάτων. Τα βιβλία τα οποία και είναι ιδανικά για την βιβλιοθεραπεία παρουσιάζουν πολλές εναλλαγές, διεγείρουν την φαντασία, εμπλουτίζουν τον νου μας με πλούσιες παραστάσεις, ενώ οδηγούν στην ενόραση, βοηθώντας στην επιλογή προσανατολισμού. «Εμείς γνωρίζουμε περισσότερα για τον εαυτό μας, μαθαίνουμε τι συμβαίνει με τις τυχαίες συνειδητές επιλογές μας, σε αντιπαράθεση με πρότερες εκτιμήσεις μας, ανακαλύπτουμε τον εαυτό μας , και θα συνεχίσουμε να τον ανακαλύπτουμε και στο μέλλον.» **(Καπραβέλλου, 2008 σ.26,27).**

Είναι σημαντικό να ενσωματωθούν έμπειροι σύμβουλοι και εκπαιδευτές στην θεραπευτική προσέγγιση μέσω της βιβλιοθεραπείας. Θεμιτό, θα ήταν η ενσωμάτωση της βιβλιοθεραπείας σε προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης συμβουλευτικών ψυχολόγων. Όπως αναφέρεται ο θεραπευτής οφείλει να έχει ευχέρεια, να είναι σε θέση να ενεργοποιεί τις αισθήσεις, να διακατέχεται από αντίληψη, να είναι παρατηρητικός , ανοικτός στην συνεργασία, χρησιμοποιώντας κιναισθητικά, λογικά στοιχεία καθώς και ανάλογα με τις ερωτήσεις που δέχεται από το κοινό, να είναι σε θέση να συνεχίζει και να διαμορφώνει

την ιστορία για να επιτύχει το σκοπό του. Τέλος, ο θεραπευτής βοηθά τους θεραπευόμενους να εκφράσουν τις αντιδράσεις τους με τρόπο σκόπιμο, για να επιτύχει η θεραπευτική διαδικασία.

Η βιβλιοθεραπεία μπορεί επίσης να εφαρμοστεί και για ζητήματα πολύ πολιτισμικότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Μέσω της τεχνικής αυτής, τα άτομα σέβονται την μοναδικότητα άλλων ανθρώπων και την αξιοπρέπεια. Ο ενδιαφερόμενος αυτό προσδιορίζεται και ενισχύεται η εχεμύθεια του. Ο αναγνώστης ακόμη, κατανοεί και έρχεται σε επαφή με τον πολιτισμό του κατανοώντας την εξέλιξη του, καθώς και τη συμβολή άλλων ατόμων γύρω από αυτήν την εξέλιξη. Η βιβλιοθεραπεία επίσης, βοηθά το άτομο να κατανοήσει την πολύ πολιτισμικότητα, ενώ αποδέχεται το διαφορετικό ως κάτι φυσιολογικό στην κοινωνία. Τέλος, η βιβλιοθεραπεία μπορεί να λειτουργήσει και ως πρακτική για τον τερματισμό της καταπίεσης, αλλά και να διευκολύνει τους αλλογενείς στο δικαίωμα τους να έχουν την δυνατότητα να προσδιορίζουν τον ίδιο τους τον εαυτό. **(Καπραβέλλου, 2008).**

Οι βιβλιοθήκες ως χώρος με εξειδικευμένο προσωπικό και με μια μεγάλη πληθώρα υλικού, μπορούν να διαδραματίσουν σπουδαίο ρόλο στην εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περιφέρεια Jaffna, η οποία και συναντάται στη βόρεια περιοχή της Σρι Λάνκα. Οι κάτοικοι της περιοχής ύστερα από πολυετείς πολέμους, έχουν διαταραχθεί σε μεγάλο βαθμό όσων αφορά την ψυχική τους υγεία, γεγονός που καθιστά δύσκολη την λειτουργικότητα τους. Στην ψυχική τους υγεία, μπορεί να συμβάλλει κάθε μέλος της κοινωνίας, πόσο μάλλον οι βιβλιοθήκες. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες συγκεκριμένα αποτελούν μέρη, τα οποία συσσωρεύουν γνώση και πληροφορία με εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο μπορεί να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας, μέσω της ανάγνωσης λογοτεχνικού υλικού, το οποίο και θα βοηθήσει στην επίλυση πολλών προβλημάτων. Η συμβολή του βιβλιοθηκονόμου στα πλαίσια της θεραπευτικής διαδικασίας, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί στις υπηρεσίες μιας βιβλιοθήκης, είναι να γνωρίζει σε βάθος το υλικό της συλλογής και να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τον ενδιαφερόμενο, ως μια οντότητα με μοναδικές πληροφοριακές απαιτήσεις, παρέχοντας του το κατάλληλο υλικό.

Ο βιβλιοθηκονόμος σε συνεννόηση με το ιατρικό προσωπικό και εκ μέρους του προγράμματος, είναι υπεύθυνος να αναπτύξει τα αναγνωστικά ενδιαφέροντα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, την ευθύνη για την καθιέρωση της βιβλιοθεραπείας έχουν αποκλειστικά οι βιβλιοθηκονόμοι. Ο επαγγελματίας πληροφόρησης επίσης πρέπει να γνωρίζει το έργο και των νοσηλευτών, και των ψυχολόγων, των ψυχοθεραπευτών,

εργοθεραπευτών, καθώς η εργασία του ενσωματώνεται στο συνολικό σχέδιο θεραπείας. Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, είναι ένας τομέας της κοινωνίας, οι οποίοι μπορούν να προωθήσουν στις δημόσιες βιβλιοθήκες, τα οφέλη της ανάγνωσης και τα πλεονεκτήματα της. Αυτό πραγματοποιείται διότι οι πάροχοι υγείας, έχουν πρόσβαση σε ένα μεγαλύτερο κοινό, από ότι οι βιβλιοθήκες. Μια τέτοια συνεργασία, θα ωφελήσει ιδιαίτερα τις δημόσιες βιβλιοθήκες, καθώς θα προσελκύσει κοινό, το οποίο μέχρι πρότινος, δεν είχε ενδιαφέρον για την ανάγνωση, ενώ συγχρόνως θα υπενθυμίσει στους αναγνώστες τα οφέλη της ανάγνωσης.

Με τη βοήθεια των επαγγελματιών υγείας, οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι σε θέση να παρέχουν τόσο προγράμματα μεμονωμένης ανάγνωσης, όσο και ομάδες συζήτησης – λέσχες ανάγνωσης. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα συνεισφέρει στην ευημερία όχι μόνο της Jaffna, αλλά στην βελτίωση της ευημερίας της υγείας όλου του έθνους. Είναι προφανές, ότι ένα όλο και μεγαλύτερο μέρος των βιβλιοθηκών, θα στραφούν στη παροχή της βιβλιοθεραπείας. Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να γίνει μέρος βασικών υπηρεσιών δημόσιων και σχολικών βιβλιοθηκών, λόγω της διαρκείας ανάπτυξης των εφαρμογών της. Επίσης, εισάγοντας τη βιβλιοθεραπεία στις δημόσιες βιβλιοθήκες θα επηρεάσει θετικά και τους βιβλιοθηκονόμους που εργάζονται σε αυτή, καθώς θα τους επιτρέψει να επικοινωνήσουν και με άτομα από άλλους κλάδους όπως επαγγελματίες υγείας. Επίσης, σημαντικό είναι η βιβλιοθεραπεία να ενταχθεί και σε σχολικές βιβλιοθήκες, σαν μια εφαρμογή της γνωστικής ψυχοθεραπείας. Στόχος της Βιβλιοθεραπείας είναι να συμβάλει σε μια φυσιολογική ανάπτυξη του ατόμου, διατηρώντας παράλληλα το γενικό επίπεδο ψυχικής υγείας της κοινωνίας. Η παρούσα μελέτη αναφέρει ότι η βιβλιοθεραπεία, πρέπει να ενταχθεί άμεσα στην βιβλιοθήκη **(Arulanantham & Navaneethakrishnan, 2014)**.

Κεφάλαιο 5. Στόχος

Από τα παραπάνω, γίνεται αντιληπτή η σημασία της βιβλιοθεραπείας, όπου ο κάθε άνθρωπος μέσω της συγκεκριμένης θεραπευτικής προσέγγισης, είναι σε θέση να βελτιώσει την γενικότερη ποιότητα ζωής του, ενισχύοντας την αυτοπεποίθησή του. Παράλληλα, το άτομο είναι σε θέση να διαχειριστεί ευκολότερα τις διάφορες προκλήσεις που συναντά στην καθημερινότητα. Η βιβλιοθεραπεία, είναι σε θέση να βελτιώσει σημαντικά την αυτοπεποίθησή του θεραπευόμενου, μέσω της ανάγνωσης βιβλίων αυτοβοήθειας, υπό την καθοδήγηση ειδικών από τον τομέα της ψυχικής υγείας. Παρά τα οφέλη της βιβλιοθεραπείας σε ατομικό επίπεδο, η συγκεκριμένη θεραπευτική προσέγγιση, μπορεί να ωφελήσει τα άτομα και σε κοινωνικό επίπεδο, όπως στην περίπτωση της Jaffna της Sri Lanka, όπου μέσω προγραμμάτων των δημόσιων βιβλιοθηκών με την οργάνωση λεσχών ανάγνωσης, υπό την καθοδήγηση των ειδικών, οι δημόσιες βιβλιοθήκες της περιοχής, έχουν ως στόχο να βελτιώσουν την γενικότερη ψυχική υγεία του έθνους. Οι βιβλιοθήκες, αποτελούν χώρους, οι οποίοι συσσωρεύουν πληθώρα υλικού για να ικανοποιήσουν τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών που απευθύνονται, ενώ λειτουργούν και ως κοινωνικοί χώροι καθώς οι υπηρεσίες τους, πέρα από τεχνικής φύσεως, μπορούν να απευθυνθούν και σε διάφορους κοινωνικούς τομείς όπως η φιλανθρωπία, η οικολογία και η οικονομία. Η βιβλιοθεραπεία ως μια κοινωνική υπηρεσία, η οποία μπορεί να βοηθήσει το άτομο τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, μπορεί να εφαρμοστεί από τις βιβλιοθήκες όλων των ειδών καθώς η βιβλιοθήκη αποτελεί τον ιδανικό χώρο για μια τέτοια υπηρεσία, αφού συγκεντρώνει μια ευρεία συλλογή υλικού, γύρω από τον τομέα της υγείας αλλά και ειδικότερα της ψυχικής υγείας. Πέρα από την συσσώρευση του κατάλληλου υλικού, οι βιβλιοθήκες είναι χώρος όπου δραστηριοποιούνται επαγγελματίες πληροφορίας με γνώσεις γύρω από την οργάνωση και διάθεση του υλικού. Οι επαγγελματίες πληροφόρησης, σε συνεργασία με ειδικούς ψυχικής υγείας, μπορούν να οργανώσουν εκδηλώσεις με θέμα τη βιβλιοθεραπεία. Αναλυτικότερα, μπορεί να διοργανώσουν λέσχες ανάγνωσης, κατά τις οποίες οι θεραπευόμενοι να μελετούν βιβλία που τους έχουν προταθεί από επαγγελματίες υγείας, ενώ ο βιβλιοθηκονόμος να είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό όλης της διαδικασίας. Στην χώρα μας, ωστόσο παρά την σημασία που δίνεται στην ψυχική υγεία, η βιβλιοθεραπεία δεν έχει υιοθετηθεί στο επιθυμητό επίπεδο από τις βιβλιοθήκες ως μια υπηρεσία κοινωνικού χαρακτήρα. Για αυτό στόχος της συγκεκριμένης εργασίας, είναι να πραγματοποιηθεί μια ολοκληρωμένη έρευνα γύρω από την ενσωμάτωση της συγκεκριμένης θεραπευτικής προσέγγισης, καθώς και να αναλυθούν οι τρόποι με τους

οποίους μπορεί να ενσωματωθεί η συγκεκριμένη υπηρεσία σε βιβλιοθήκες όλων των ειδών.

Κεφάλαιο 6. Μεθοδολογία Έρευνας

Αρχικά, για την διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μηχανή αναζήτησης Google, όπου και πραγματοποιήθηκε αναζήτηση στο Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών (Greek Libraries Network). Στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα, συγκεντρώνεται μια πληθώρα βιβλιοθηκών (σχολικές, δημοτικές, ακαδημαϊκές κτλ.) ανά νομό της χώρας. Στη συνέχεια, ύστερα από μια συνοπτική μελέτη των βιβλιοθηκών, συγκεντρώθηκαν περίπου 190 βιβλιοθήκες από τα προαναφερθέντα είδη, μαζί με την ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας (email) και τοποθετήθηκαν ταξινομημένες γεωγραφικά σε υπολογιστικό φύλλο Excel. Η λίστα των βιβλιοθηκών με τις οποίες πραγματοποιήθηκε απόπειρα για επικοινωνία βρίσκεται στο παράρτημα 2 της πτυχιακής εργασίας. Στο στάδιο προετοιμασίας της έρευνας συγκεντρώθηκαν όλα τα απαραίτητα έγγραφα προκειμένου να πραγματοποιηθεί η έρευνα, τα οποία και κατατέθηκαν στην Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Ν.4521/2018, το συγκεκριμένο όργανο γνωμοδοτεί αν ένα ερευνητικό έργο συνάδει με τους αποδεκτούς κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της. Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται αξιοπιστία και ορθή επιστημονική πρακτική στην ερευνητική προσπάθεια. Τα έγγραφα τα οποία κατατέθηκαν περιλαμβάνουν: α) ένα σύντομο βιογραφικό του ερευνητή (cv), β) έντυπο συγκατάθεσης, γ) έντυπο ενημέρωσης συμμετεχόντων, δ) έντυπο παραπόνων – καταγγελιών, ε) ερευνητικό πρωτόκολλο στ) υπεύθυνη-Δήλωση-Συμμετεχόντων και τέλος ζ) υποβολή Αίτησης.

Αναλυτικότερα, κατατέθηκε ένα σύντομο βιογραφικό του ερευνητή (cv) το οποίο περιλαμβάνει, στοιχεία επικοινωνίας, ημερομηνία γέννησης, καθώς και μερικές πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική του εμπειρία, το μορφωτικό του επίπεδο, τις δεξιότητες που διαθέτει και τέλος μερικές πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα και τις δραστηριότητες του. Επιπλέον, υπάρχει το έντυπο συγκατάθεσης, το οποίο έχει ως στόχο την ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με το τι περιλαμβάνει η συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια, καθώς και τι πληροφορία πρέπει να δοθεί από τους συμμετέχοντες σε περίπτωση που επιθυμούν να λάβουν μέρος στην συγκεκριμένη έρευνα. Ακόμη, αναφέρονται ενδεχόμενοι κίνδυνοι η ταλαιπωρία που μπορεί να προκύψει, ενώ δίνονται πληροφορίες σχετικά με την εμπιστευτικότητα των δεδομένων που συλλέγονται. Οι συμμετέχοντες ενημερώνονται σχετικά με το χρονικό διάστημα όπου οι υπεύθυνοι του προγράμματος θα έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, ενώ δίνονται πληροφορίες σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα των συμμετεχόντων ως απόρροια

τις συμμετοχής των εθελοντών. Δίνεται μια εκτίμηση για το όφελος που υπάρχει για τους ερευνητές και τους χρηματοδότες του προγράμματος αυτού. Τέλος, αναφέρεται ρητά ότι δεν είναι απαραίτητη η συμμετοχή εάν οι συμμετέχοντες δεν το επιθυμούν ή έχουν ενδιασμούς, ενώ μπορεί να εγκαταλείψουν την ερευνητική προσπάθεια ανά πάσα στιγμή. Επίσης, ενσωματώνεται το έντυπο ενημέρωσης συμμετεχόντων, το οποίο καλεί τους ενδιαφερόμενους να λάβουν μέρος στην έρευνα. Δίνονται πληροφορίες αναφορικά με το όνομα του φοιτητή, ο οποίος έχει αναλάβει την συγκεκριμένη εργασία, το τμήμα στο οποίο ανήκει και το όνομα του πανεπιστημίου, ενώ αναφέρονται το όνομα της επιβλέπουσας καθηγήτριας και αριθμός πρωτοκόλλου όπου εγκρίθηκε η συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια. Ακόμη, το συγκεκριμένο έγγραφο περιλαμβάνει το χρονικό όριο που απαιτείται για την διεξαγωγή της έρευνας. Τέλος, περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, βάση του νέου ευρωπαϊκού κανονισμού περί προστασίας προσωπικών δεδομένων (GDPR EU 679/2016) αναφέροντας, ότι είναι αδύνατη η ταυτοποίηση του ερωτώμενου ενώ περιλαμβάνεται και η ηλεκτρονική διεύθυνση του φοιτητή, η οποία θα χρησιμοποιηθεί για τυχόν απορίες.

Το έντυπο παραπόνων – καταγγελιών, αναφέρει ότι αν οι συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν παράπονα μπορούν να απευθυνθούν στην Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ethics@uniwa.gr), και έχει τοποθετηθεί στην αρχική σελίδα Google Forms μαζί με την ενημέρωση. Το έντυπο αυτό εμπεριέχει το λόγο για τον οποίο διενεργείται η παρούσα έρευνα, τον τίτλο της πτυχιακής εργασίας το τμήμα του σπουδαστή, καθώς και το όνομα της επιβλέπουσας καθηγήτριας. Τέλος, αναφέρεται ότι για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων του ΠΑ.Δ.Α ενώ, μπορούν να απευθυνθούν και στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Το ερευνητικό πρωτόκολλο, το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την διεξαγωγή της έρευνας. Αρχικά, αναφέρεται στον φορέα για τον οποίο θα πραγματοποιηθεί η έρευνα, καθώς και περιλαμβάνει ενδεικτικά τον τίτλο της πτυχιακής εργασίας και το όνομα του φοιτητή που είναι υπεύθυνος για την εκπόνηση της έρευνας. Επιπλέον, εσωκλείει ενδεικτικά το είδος του ερευνητικού προγράμματος, τον αριθμό των φορέων που θα λάβουν μέρος, τον συνολικό αριθμό των ατόμων που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, αιτιολόγηση της έρευνας και τον σκοπό του ερευνητικού προγράμματος. Περιλαμβάνει τον σχεδιασμό του ερευνητικού προγράμματος όπου αναφέρονται όλα τα στάδια για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης ερευνητικής προσπάθειας, το είδος της έρευνας (ποσοτική) καθώς και πληροφορίες σχετικά με την διαχείριση και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών σχετικά με την επικοινωνία με τα αρμόδια μέλη. Επιπλέον, περιλαμβάνεται το ερωτηματολόγιο, οι ενότητες που εμπεριέχει,

οι ερωτήσεις μαζί με τον τρόπο απάντησης των ερωτήσεων. Τέλος, περιέχει ενδεικτικά τον αριθμό μεγέθους του δείγματος, αιτιολόγηση του αριθμού του δείγματος και τα, κριτήρια εισδοχής στο ερευνητικό πρόγραμμα.

Οι υπεύθυνες δηλώσεις των συμμετεχόντων κατατίθενται στην Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας, δηλώνοντας υπεύθυνα βάση των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986 ότι τα έντυπα, τα οποία επισυνάπτονται με την αίτηση είναι δεσμευτικά, τόσο για τον φοιτητή, όσο και για τους υπόλοιπους ερευνητές που αναγράφονται στην αίτηση. Κατατίθενται 2 αιτήσεις, μια του φοιτητή και μια της καθηγήτριας υπογεγραμμένες με τις ψηφιακές υπογραφές τους.

Στην Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας κατατέθηκε η τελική υποβολή αίτησης, η οποία συμπληρώνεται από τον(ην) επιστημονικό(ή) υπεύθυνο(η) και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το επιστημονικό πρόγραμμα. Αρχικά, περιλαμβάνονται πληροφορίες γενικές, όπως η ημερομηνία που υποβάλλεται η αίτηση, ο τίτλος του ερευνητικού προγράμματος, η ημερομηνία που παραλήφθηκε η αίτηση από την Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας καθώς και ο αριθμός πρωτοκόλλου. Επίσης, περιλαμβάνονται πληροφορίες σε μορφή πεδίων, όπως το ονοματεπώνυμο του επιστημονικού(ης) υπεύθυνου(ης) και στοιχεία της διεύθυνσης του, το τμήμα στο οποίο ανήκει η επιστημονικός(ή) υπεύθυνος(η), καθώς και τα ονοματεπώνυμα (affiliation) των μελών της ερευνητικής ομάδας και ο ρόλος του καθενός από αυτούς στο υπό έγκριση ερευνητικό πρόγραμμα. Η αίτηση περιλαμβάνει και μια περίληψη του προγράμματος σε μια σελίδα, η οποία εσικλείει τον σκοπό και αιτιολογεί τους αντικειμενικούς στόχους του προγράμματος. Ακόμη, περιλαμβάνεται το είδος της μελέτης (ποσοτική έρευνα), μια περιγραφή του πληθυσμού που θα μελετηθεί, καθώς και ο τρόπος στρατολόγησης των ατόμων που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Επιπλέον, στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας (Ν.4521/2018) που εμπεριέχει το υπό έγκριση ερευνητικό πρόγραμμα, καθώς και ολόκληρο το πρωτόκολλο του προγράμματος. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την διασφάλιση προστασίας προσωπικών δεδομένων των ατόμων που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα. Τέλος, ο επιστημονικός(η) υπεύθυνος(η) του ερευνητικού προγράμματος υπογράφει και δεσμεύεται ότι δεν θα πραγματοποιηθούν αλλαγές στο επιστημονικό πρόγραμμα και στην περίπτωση που γίνουν θα πρέπει να ενημερωθεί άμεσα η Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας. Ύστερα από ένα διάστημα αναμονής, το αίτημα προς την Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας εγκρίθηκε επιτυχώς με αριθμό πρωτοκόλλου 59919/28-06-2022 και τίτλο : Η σημασία της Βιβλιοθεραπείας ως

κοινωνική υπηρεσία των ελληνικών βιβλιοθηκών. Στην ενότητα *παράρτημα 3* της πτυχιακής εργασίας υπάρχει αναλυτικά η έγκριση από την Επιτροπή Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας. Στο διάστημα αυτό η υποψήφια διδάκτωρ κυρία Φανή Γιαννακοπούλου ετοίμασε το ερωτηματολόγιο με τίτλο “Βιβλιοθεραπεία και Ελληνικές Βιβλιοθήκες” ,το οποίο βρίσκεται σε αναλυτική μορφή στην ενότητα *παράρτημα 1* της πτυχιακής εργασίας με την βοήθεια της πλατφόρμας Google Forms και σε συνεργασία με την επίτιμη επίκουρη διδάκτωρ και επιβλέπουσα της πτυχιακής μου εργασίας κας Αγγελικής Αντωνίου, μου παραδόθηκε το εν λόγω ερωτηματολόγιο. Απαρτίζεται από ερωτήσεις κλειστού τύπου, καθώς και σύντομης απάντησης σχετικά με τη σημασία της βιβλιοθεραπείας. Η συμμετοχή στην συγκεκριμένη έρευνα είναι εθελοντική και διαρκεί περίπου 10 λεπτά, ενώ σύμφωνα με τον νόμο περί προσωπικών δεδομένων που τέθηκε σε ισχύ από το 2018 (GDPR EU 679/2016) τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για στατιστική ανάλυση και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα παραμείνουν εντελώς εμπιστευτικά. Η έρευνα είναι ανώνυμη και δεν δύναται να ταυτοποιηθεί ο ερωτώμενος/η, ούτε μέσω των απαντήσεων, ούτε με κάποιον άλλο τρόπο. Το παρόν ερωτηματολόγιο περιέχει 4 ενότητες εκ των οποίων, η 1^η ενότητα είναι εισαγωγική και αναφέρει το θέμα καθώς και τους κανονισμούς που διατηρούν την εμπιστευτικότητα των δεδομένων, η 2^η ενότητα συγκεντρώνει πληροφορία σχετικά με δημογραφικά δεδομένα (φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης, κτλ.). Στην 3^η ενότητα πραγματοποιείται μια σύντομη αναφορά στην βιβλιοθεραπεία και τα είδη της, ενώ δίνεται υπό την μορφή κλίμακας Likert επιλογές σχετικά με την δυνατότητα ένταξης της βιβλιοθεραπείας ως κοινωνικής υπηρεσίας, καθώς και της μορφής που μπορεί να λάβει η βιβλιοθεραπεία για να εφαρμοστεί κατάλληλα. Στην 4^η και τελευταία ενότητα, συλλέγονται δεδομένα με την κλίμακα Likert, (όπως και στην 3^η ενότητα) σχετικά με την προσωπικότητα των ερωτώμενων.

Το ερωτηματολόγιο ανήκει στην ποσοτική έρευνα, η οποία στηρίζεται στην εμπειρική ανάλυση, κατά την οποία αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται μια κοινή γλώσσα για να περιγραφεί η κοινωνική πραγματικότητα. Κατά την ποσοτική έρευνα συγκρίνονται αντικείμενα και περιπτώσεις μέσω της στατιστικής. Η ποσοτική έρευνα διαφοροποιείται από την ποιοτική, διότι σε μεγάλο βαθμό στηρίζεται σε φυσικούς νόμους και θετικές επιστήμες. Η ποσοτική ανάλυση, έχει ως στόχο την ανακάλυψη αιτιών που οδηγούν στην αλλαγή των διαφόρων κοινωνικών φαινομένων . Για να επιτύχει το συγκεκριμένο στόχο βασίζεται σε αντικειμενική μέτρηση και αριθμητική ανάλυση. Επίσης, η ποσοτική ανάλυση έχει ως στόχο να επαληθεύσει μια υπόθεση, μέσω της χρήσης αριθμητικών στοιχείων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα χρησιμοποιηθεί δειγματοληπτική ανάλυση

μέσω της απάντησης από τούς αντίστοιχους φορείς ενός ερωτηματολογίου. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ποσοτική ανάλυση είναι η ανάδειξη γενικών τάσεων, καθώς και η σύνδεση χαρακτηριστικών, τα οποία ισχύουν για πολλές περιπτώσεις. Επίσης, η δόμηση της έρευνας δε πραγματοποιείται ελεύθερα, αλλά στηρίζεται σε μεταβλητές. Τέλος, πραγματοποιείται αυστηρός, έγκυρος έλεγχος των υποθέσεων **Παπαγεωργίου, Γ (2014)**. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ερωτηματολόγιο είναι, η ευκολία στη χρήση του ενώ, μέσω του ερωτηματολογίου δίνεται η δυνατότητα συλλογής πληροφοριών από τον ερευνητή μέσω απάντησης ερωτήσεων ανοιχτού και κλειστού τύπου. Τα περισσότερα ερωτηματολόγια κατασκευάζονται με ερωτήσεις κλειστού τύπου διότι, η συλλογή και η ανάλυση των δεδομένων από τον ερευνητή είναι πιο εύκολη, καθώς οι απαντήσεις που δίνονται είναι συγκεκριμένες. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις όπου ζητάται η άποψη του συμμετέχοντα και η κριτική του, σε αυτές τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, οι οποίες όμως είναι πιο δύσκολες στην ανάλυση **Krosnick (2018)**.

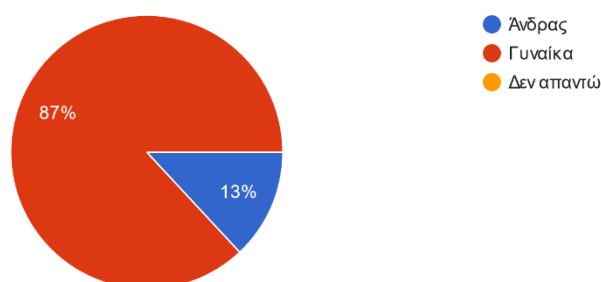
Κεφάλαιο 7. Αποτελέσματα

Ύστερα από μια περίοδο αναμονής, τελικά συγκεντρώθηκαν 46 απαντήσεις, όπως φαίνεται και από την πλατφόρμα Google Forms. Παρακάτω, παρατίθενται τα γραφήματα, τα οποία αποτυπώνουν το ποσοστό απαντήσεων που δόθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα και είναι χωρισμένα ανάλογα με τις ενότητες όπως φαίνονται και από το ερωτηματολόγιο.

A. Δημογραφικά

Φύλο

Φύλο
46 απαντήσεις

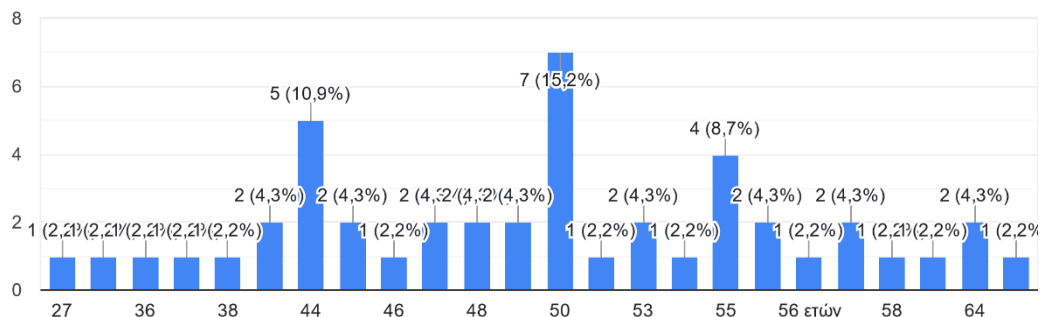
Εικόνα 1-- Αποτελέσματα Έρευνας σε μορφή πίτας, σχετικά με το φύλο των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα

Από το παραπάνω γράφημα, στο οποίο αποτυπώνεται το φύλο των συμμετεχόντων στην συγκεκριμένη έρευνα υπό την μορφή πίτας, διαφαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων είναι γυναίκες (87%), ενώ οι άνδρες που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν πολύ λιγότεροι (μόλις το 13%). Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν έδωσε την απάντηση, "δεν απαντώ".

Ηλικία

Ηλικία:

46 απαντήσεις

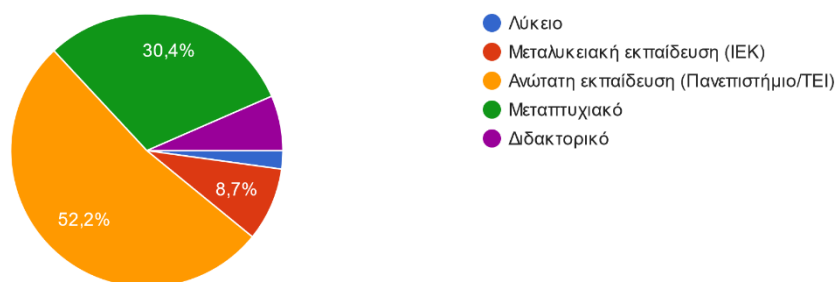
Εικόνα 2—Γράφημα, το οποίο απεικονίζει σε ποσοστά, την ηλικία των ενδιαφερομένων

Μια ακόμη παράμετρος, η οποία εξετάζεται στην ενότητα με τα δημογραφικά είναι η ηλικία. Με βάση το παραπάνω γράφημα, το μεγαλύτερο ποσοστό, το οποίο έλαβε μέρος στην έρευνα είναι 50 ετών (15,2%). Επιπλέον φαίνεται, ότι έχουν λάβει μέρος άτομα από διαφορετικές ηλικίες, οι οποίες κυμαίνονται από 27 (2,1%) έως και 64 ετών (2,2%).

Επίπεδο Εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης

46 απαντήσεις

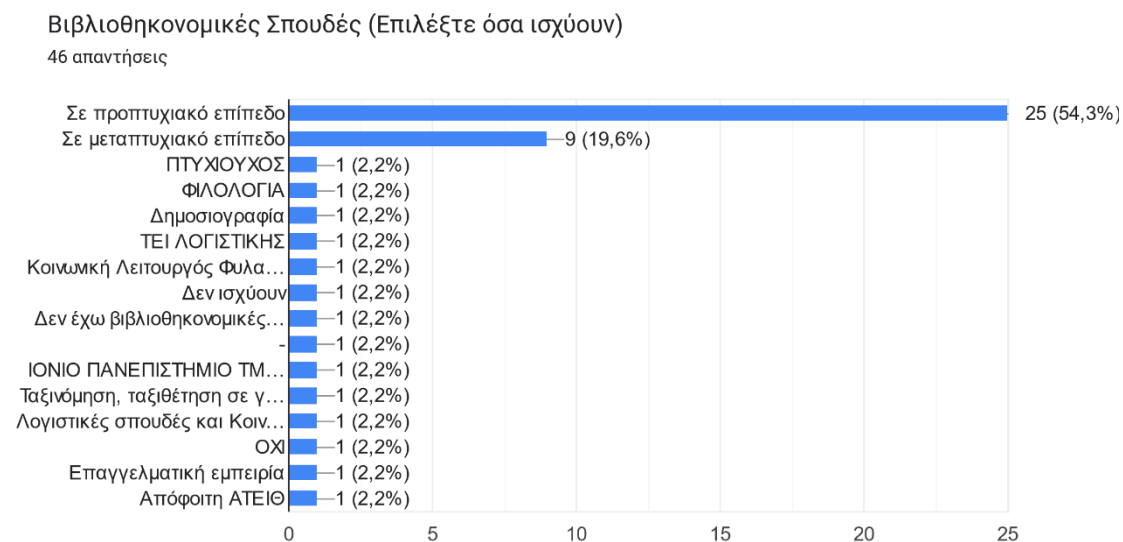

Εικόνα 3--Γράφημα σε μορφή πίτας, το οποίο απεικονίζει σε ποσοστά το επίπεδο εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων

Στο σημείο αυτό εξετάζεται το επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων, οι οποίοι έχουν λάβει μέρος στην έρευνα, όπως φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα με τη μορφή πίτας. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (52,2%), είναι άτομα τα οποία είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου ή ΤΕΙ (Ανώτατη εκπαίδευση). Ακολουθεί ένα μικρότερο ποσοστό συμμετεχόντων, οι οποίοι έχουν στην κατοχή τους μεταπτυχιακό (30,4%), ενώ

διδασκαλικοί έχουν πραγματοποιήσει μόνο 3 άτομα (6,5%). Τα υπόλοιπα 5 άτομα, τα οποία έλαβαν μέρος στην έρευνα (10,9%) είναι απόφοιτοι λυκείου ή μεταλυκειακής εκπαίδευσης.

Βιβλιοθηκονομικές Σπουδές

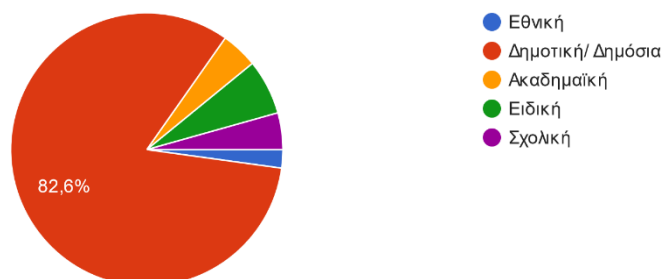
Εικόνα 4--Γράφημα, το οποίο εξετάζει σε ποσοστά τον αριθμό των συμμετεχόντων, οι οποίοι έχουν ασχοληθεί με τις βιβλιοθηκονομικές σπουδές

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το συγκεκριμένο γράφημα, το οποίο αποτυπώνει τις βιβλιοθηκονομικές σπουδές των συμμετεχόντων. Όπως φαίνεται και από το παραπάνω γράφημα, το μεγαλύτερο μέρος των ενδιαφερόμενων έχουν πραγματοποιήσει σπουδές βιβλιοθηκονομίας σε προπτυχιακό επίπεδο (54,3%), ενώ λιγότεροι έχουν μελετήσει την εν λόγω επιστήμη σε μεταπτυχιακό επίπεδο (19,6%). Ακόμη, φαίνεται ότι έχουν ασχοληθεί με τις βιβλιοθηκονομικές σπουδές άτομα, τα οποία προέρχονται από διαφορετικά πεδία επιστημών.

Είδος Βιβλιοθήκης

Είδος βιβλιοθήκης

46 απαντήσεις

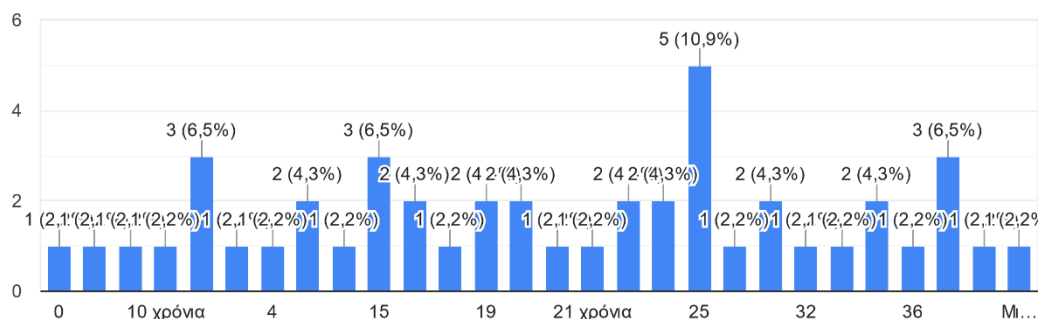
Εικόνα 5--Γράφημα σε μορφή πίτας, το οποίο αποτυπώνει το είδος των βιβλιοθηκών, που έλαβαν μέρος στην έρευνα

Στο παραπάνω γράφημα αποτυπώνεται το ποσοστό των ατόμων που εργάζονται σε κάθε είδος βιβλιοθήκης. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που απάντησαν (38 από τις 46 απαντήσεις) εργάζονται σε δημοτική η δημόσια βιβλιοθήκη (82,6%). Οι υπόλοιπες 9 απαντήσεις (17,3%) δόθηκαν, από άτομα τα οποία εργάζονται στα υπόλοιπα είδη βιβλιοθηκών (εθνική, ακαδημαϊκή, ειδική, σχολική).

Προϋπηρεσία στο χώρο των βιβλιοθηκών (έτη)

Προϋπηρεσία σας στον χώρο των βιβλιοθηκών (έτη)

46 απαντήσεις

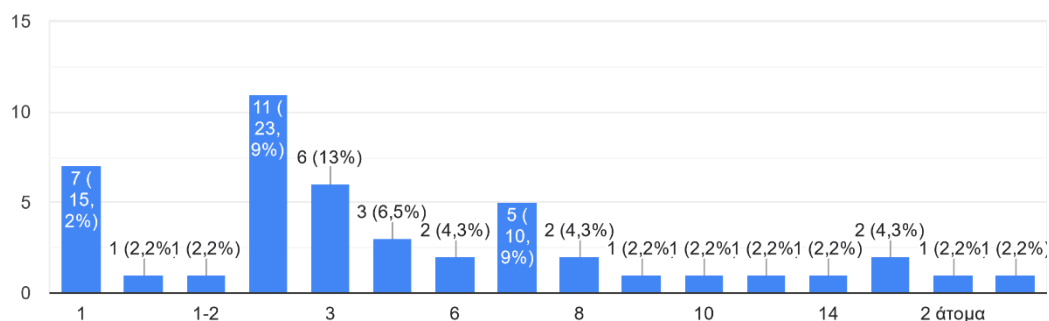

Εικόνα 6--Γράφημα, το οποίο απεικονίζει σε μορφή ποσοστών, τα έτη προϋπηρεσίας των ενδιαφερομένων

Όπως απεικονίζεται στο παραπάνω γράφημα το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που απάντησαν (10,9%) ανέφεραν ότι έχουν 25 έτη κατά μέσο όρο προϋπηρεσία στο χώρο των βιβλιοθηκών.

Αριθμός εργαζομένων στη βιβλιοθήκη σας

Αριθμός εργαζομένων στην βιβλιοθήκη σας
46 απαντήσεις

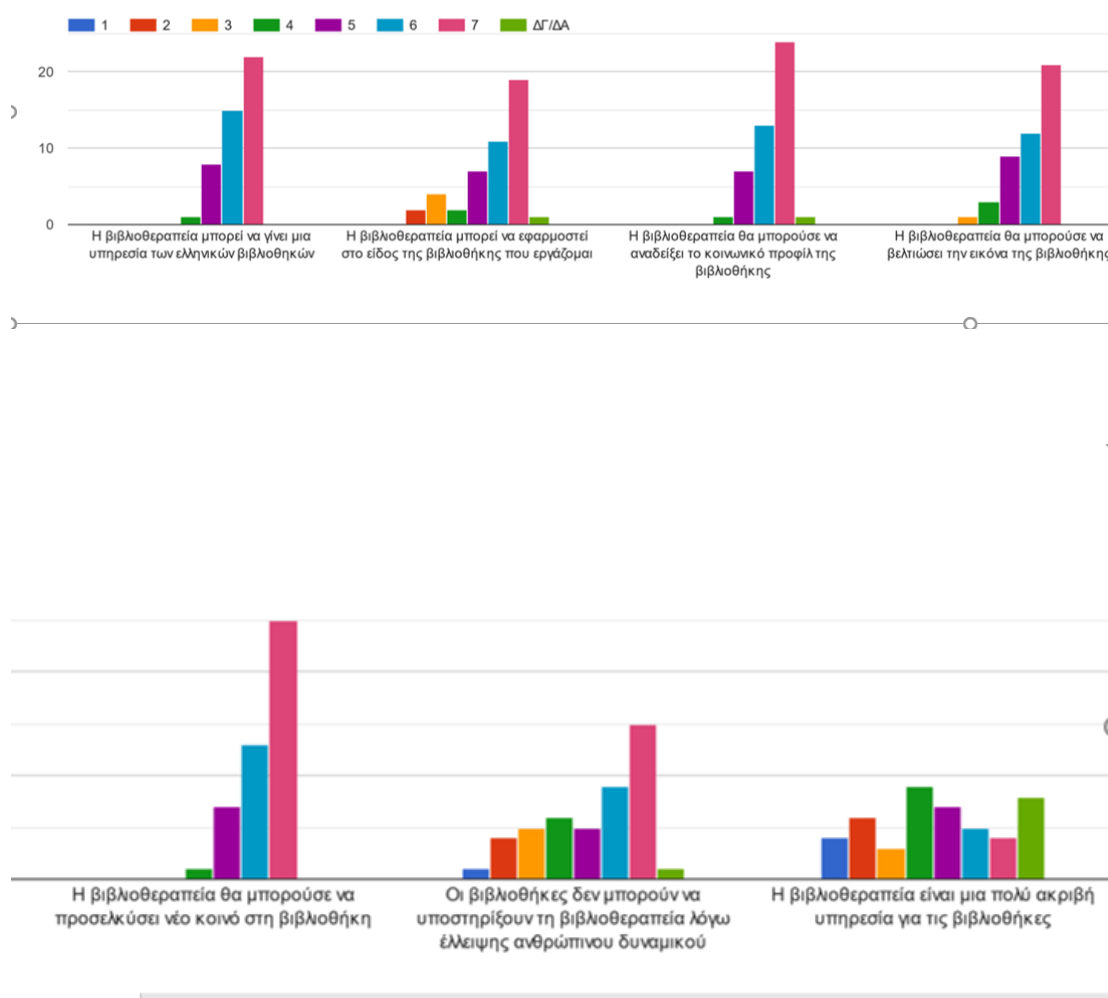

Εικόνα 7--Γράφημα, το οποίο παρουσιάζει με ποσοστά τον αριθμό εργαζομένων, που εργάζονται στην βιβλιοθήκη των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα

Το παραπάνω γράφημα αποτυπώνει τον αριθμό των ατόμων που εργάζονται στην εκάστοτε βιβλιοθήκη. Όπως φαίνεται στο γράφημα, το μεγαλύτερο ποσοστό (23,9%) απάντησαν ότι στη βιβλιοθήκη που εργάζονται δουλεύουν κατά μέσο όρο 2 άτομα.

B. Βιβλιοθεραπεία

Παρακαλούμε δηλώστε τον βαθμό συμφωνίας σας με καθεμία από τις παρακάτω δηλώσεις

Εικόνα 8-- Γράφημα, το οποίο εξετάζει το βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων, αναφορικά με την ένταξη της βιβλιοθεραπείας στις βιβλιοθήκες.

Το παραπάνω γράφημα συγκεντρώνει πληροφορία σχετικά το βαθμό συμφωνίας των συμμετεχόντων, όσον αφορά την ένταξη της συγκριμένης μεθόδου στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών. Στην 1^η δήλωση στην οποία αναγράφεται ότι η βιβλιοθεραπεία μπορεί να γίνει μια υπηρεσία των ελληνικών βιβλιοθηκών, τα περισσότερα άτομα απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα (22 άτομα). Στην 2^η δήλωση, η οποία αναφέρει ότι η βιβλιοθεραπεία μπορεί να εφαρμοστεί στο είδος της βιβλιοθήκης που εργάζομαι, τα περισσότερα άτομα δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα (19 άτομα). Στην 3^η δήλωση αναγράφεται ότι η βιβλιοθεραπεία θα μπορούσε να αναδείξει το κοινωνικό προφίλ της βιβλιοθήκης τα περισσότερα άτομα, επίσης ανέφεραν ότι συμφωνούν απόλυτα με την συγκεκριμένη δήλωση (24 άτομα). Το ίδιο ισχύει και για τις υπόλοιπες δηλώσεις. Συμπερασματικά από τις απαντήσεις των ενδιαφερόμενων αποφαίνεται ότι η

βιβλιοθεραπεία μπορεί να γίνει μέρος των υπηρεσιών μιας βιβλιοθήκης, βελτιώνοντας θετικά την εικόνα της και προσελκύοντας αρκετό κόσμο. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι περισσότερες βιβλιοθήκες δεν μπορούν να υποστηρίξουν την συγκεκριμένη υπηρεσία λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού.

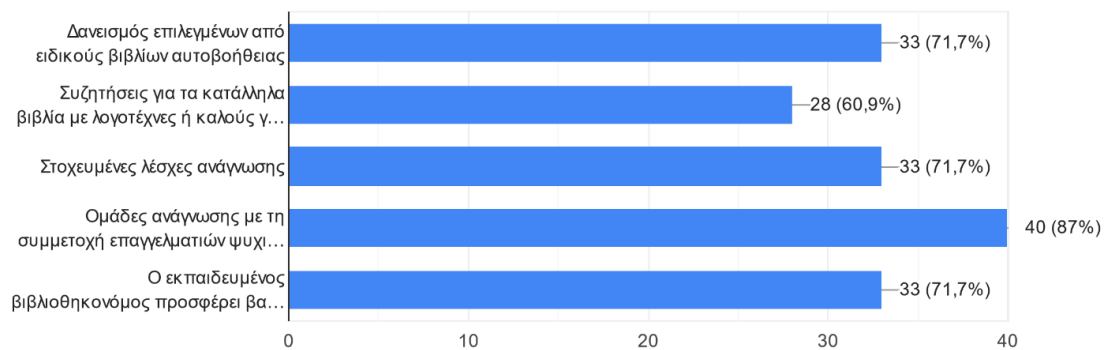

Εικόνα 9-- Γράφημα, το οποίο απεικονίζει το βαθμό συμφωνίας των ερωτηθέντων σχετικά με την σχέση ανάμεσα στον βιβλιοθηκονόμο και τη βιβλιοθεραπεία

Στο παραπάνω διάγραμμα αποτυπώνεται ο βαθμός συμφωνίας των ερωτηθέντων σχετικά με την σχέση ανάμεσα στον βιβλιοθηκονόμο και την βιβλιοθεραπεία. Στην 1^η δήλωση αναφέρεται, ότι οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να έχουν τον κεντρικό ρόλο σε ένα πρόγραμμα βιβλιοθεραπείας, εφόσον εκπαιδευτούν κατάλληλα. Τα περισσότερα άτομα απάντησαν, ότι συμφωνούν αρκετά (14 άτομα). Στην 2^η δήλωση όπου αναγράφεται, ότι η βιβλιοθεραπεία πρέπει να γίνεται αποκλειστικά από ειδικούς της ψυχικής υγείας, επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων απάντησε ότι συμφωνεί αρκετά. Στην 3^η δήλωση όπου αναφέρεται ότι βιβλιοθεραπεία μπορεί να εφαρμοστεί σε μια βιβλιοθήκη από ειδικούς, αλλά ο βιβλιοθηκονόμος δεν μπορεί να έχει ρόλο τα περισσότερα άτομα διαφώνησαν απόλυτα. Το ίδιο παρατηρείται και στην τελευταία δήλωση, όπου αναγράφει ότι η βιβλιοθεραπεία είναι έξω από το ρόλο του βιβλιοθηκονόμου. Συμπερασματικά, από τα παραπάνω ποσοστά απαντήσεων προκύπτει, ότι ο βιβλιοθηκονόμος μπορεί να έχει ένα καθαρά ενεργητικό ρόλο στη βιβλιοθεραπεία, οργανώνοντας την όλη διαδικασία σε συνεννόηση με τον επαγγελματία ψυχικής υγείας.

Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές. Ποιες από τις παρακάτω θεωρείτε ότι μπορούν ευκολότερα να εφαρμοστούν στις ελληνικές βιβλιοθήκες;

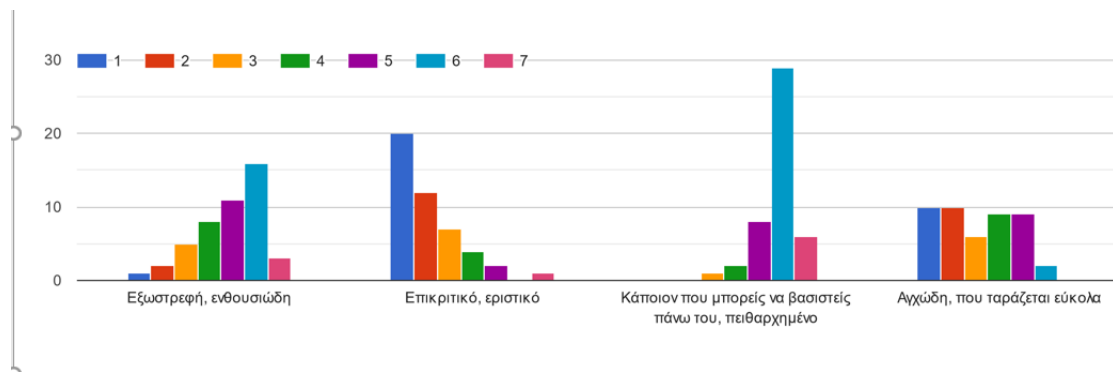
46 απαντήσεις

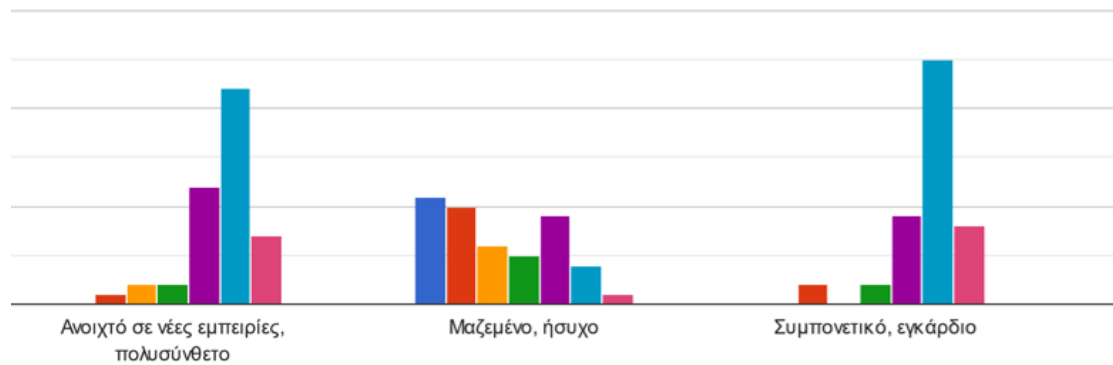
Εικόνα 10—Γράφημα, στο οποίο αποτυπώνεται η άποψη των συμμετεχόντων σχετικά με τις μορφές που μπορεί να λάβει η βιβλιοθεραπεία

Τέλος, στην ενότητα της βιβλιοθεραπείας συγκεντρώθηκαν δεδομένα σχετικά με τις μορφές που μπορεί να λάβει η βιβλιοθεραπεία, και ποιες από αυτές μπορούν να εφαρμοστούν στις ελληνικές βιβλιοθήκες. Από το παραπάνω διάγραμμα, φαίνεται ότι τα περισσότερα άτομα απάντησαν ότι η μορφή βιβλιοθεραπείας που μπορεί να εφαρμοστεί πιο εύκολα είναι οι ομάδες ανάγνωσης με συμμετοχή επαγγελματιών ψυχικής υγείας (40 άτομα 87%).

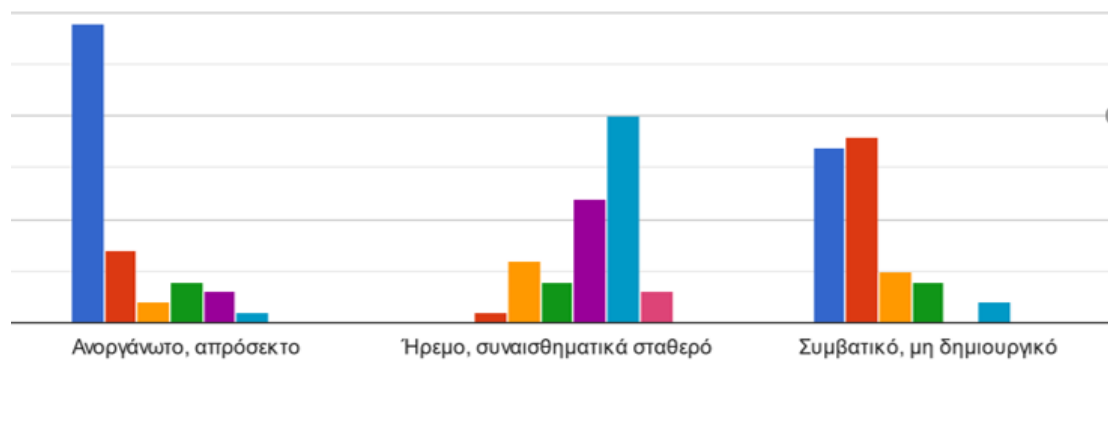
Γ. Προσωπικότητα και Αλλαγή

ράψτε έναν αριθμό δίπλα σε κάθε πρόταση για να δηλώσετε σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή δεν τον εαυτό μου:

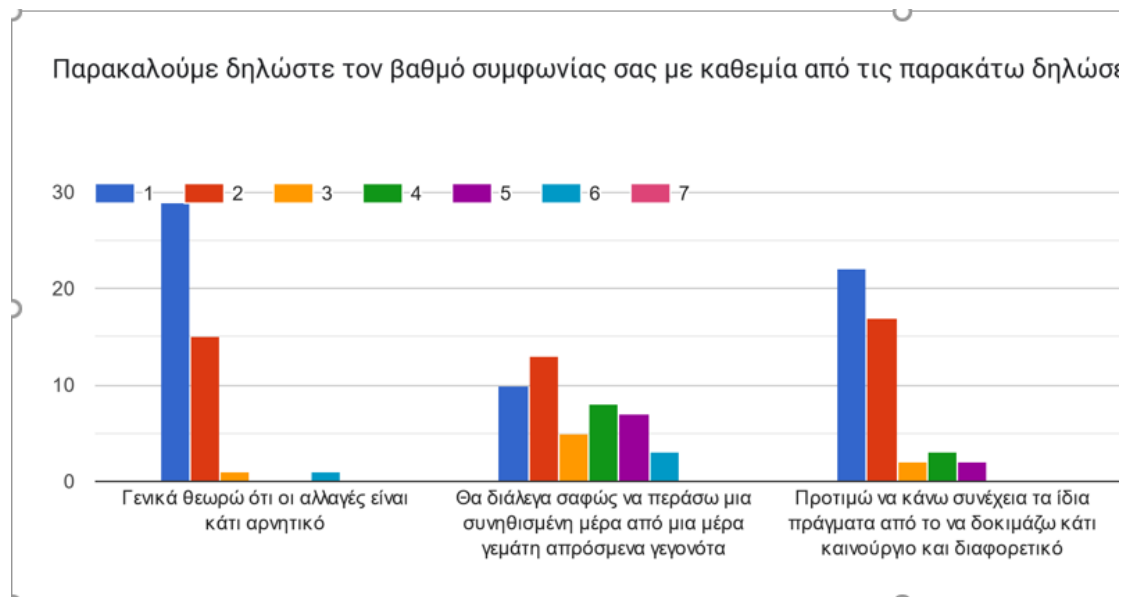

ε ή διαφωνείτε με αυτήν την πρόταση. Αξιολογήστε σε ποιο βαθμό το ζεύγος των

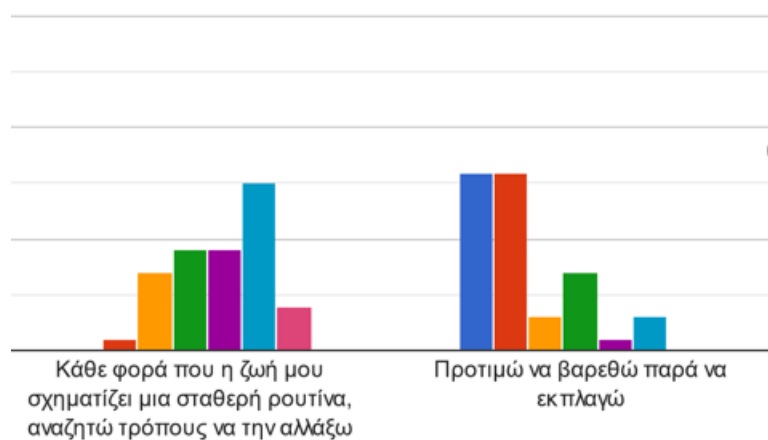

Εικόνα 11--Γράφημα, το οποίο αποτυπώνει δεδομένα για την προσωπικότητα των συμμετεχόντων

Στην ενότητα αυτή συλλέχθηκε πληροφορία σχετικά με την προσωπικότητα των ερωτώμενων. Όπως φαίνεται και από το παραπάνω διάγραμμα, τα άτομα τα οποία έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι άτομα, τα οποία είναι ανοιχτά σε νέες εμπειρίες, ενώ διακατέχονται από ένα υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού, οργάνωσης και δέσμευσης χαρακτηριστικά τα οποία, θα συμβάλλουν θετικά στην προσπάθεια εισαγωγής της βιβλιοθεραπείας, ως μια ακόμη υπηρεσίας των ελληνικών βιβλιοθηκών.

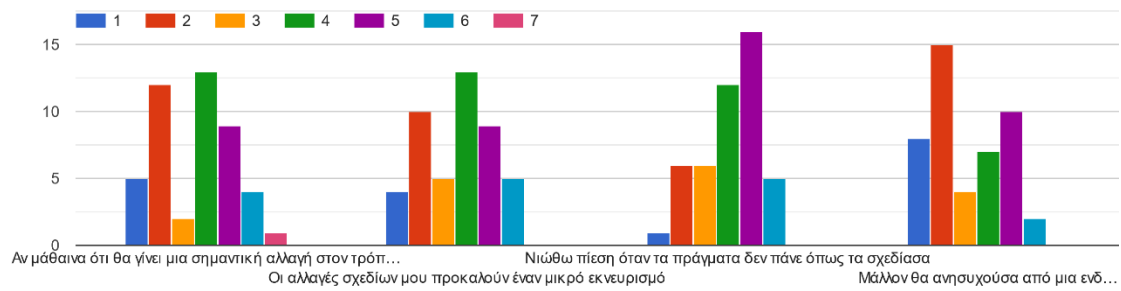
ΙΣ

Εικόνα 12-- Γράφημα, το οποίο εξετάζει το βαθμό που οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι πρόθυμοι να πραγματοποιήσουν αλλαγές.

Το παραπάνω διάγραμμα εξετάζει το βαθμό όπου οι εργαζόμενοι είναι πρόθυμοι για αλλαγές στον εργασιακό τους χώρο, καθώς και το κατά πόσο προτιμούν την έκπληξη από μια συμβατική καθημερινότητα. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων διαφαίνεται ότι, πρόκειται στην πλειοψηφία για άτομα, τα οποία είναι ανοιχτά στις αλλαγές, και σε νέες προκλήσεις και εμπειρίες. Στοιχεία, τα οποία είναι σίγουρα θετικά για την εισαγωγή της βιβλιοθεραπείας στις ελληνικές βιβλιοθήκες

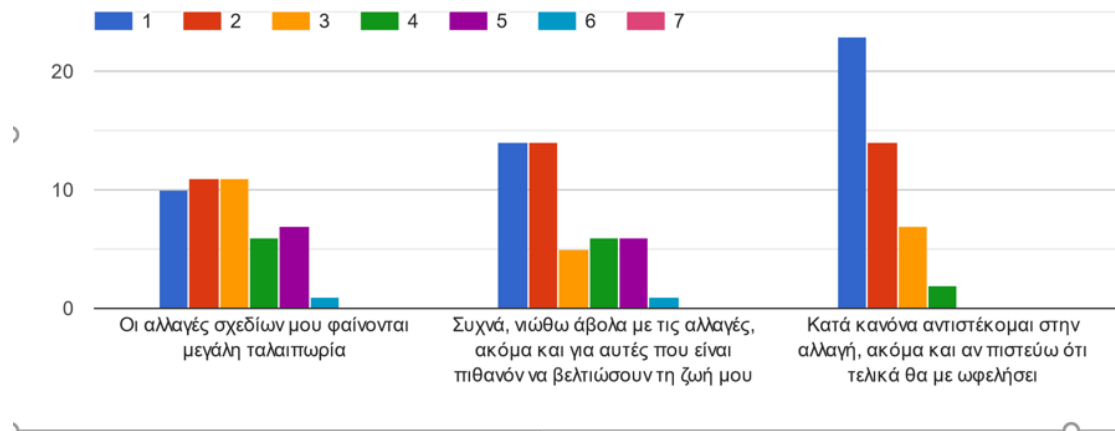
Παρακαλούμε δηλώστε τον βαθμό συμφωνίας σας με καθεμία από τις παρακάτω δηλώσεις

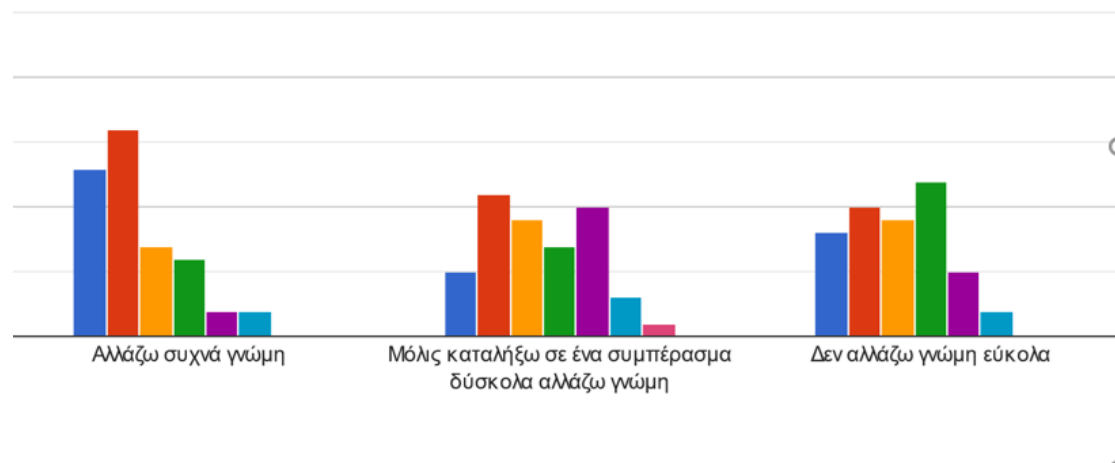
Εικόνα 13-- Γράφημα, το οποίο εξετάζει το βαθμό που οι συμμετέχοντες είναι ανοικτοί σε νέες εμπειρίες και δεν αντιστέκονται σε νέες αλλαγές, καθώς και το βαθμό που οι αλλαγές τους προκαλούν ανησυχία.

Το παραπάνω διάγραμμα επίσης, εξετάζει το βαθμό όπου οι συμμετέχοντες είναι πρόθυμοι για αλλαγές. Από τις απαντήσεις των ερωτώμενων προκύπτει, ότι σε γενικές γραμμές οι συμμετέχοντες είναι πρόθυμοι να δοκιμάσουν νέες εμπειρίες στον εργασιακό τους χώρο χωρίς ιδιαίτερη ανησυχία παρά μόνο μια φυσιολογική ανησυχία, η οποία προκύπτει από την έκβαση αυτής της προσπάθειας.

Παρακαλούμε δηλώστε τον βαθμό συμφωνίας σας με καθεμία από τις παρακάτω δηλώσε

ΙΣ

Εικόνα 14-- Γράφημα, το οποίο απεικονίζει στατιστικά από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με την αντίσταση στην αλλαγή

Τέλος, και αυτό το διάγραμμα μελετά το φαινόμενο αντίστασης στην αλλαγή (resistance to change). Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων προκύπτει και εδώ, ότι σε γενικές γραμμές τα άτομα δεν νιώθουν άβολα με τις αλλαγές, αλλά είναι ανοικτά σε νέες εμπειρίες, χωρίς να αλλάζουν εύκολα γνώμη, χαρακτηριστικά που σίγουρα ευνοούν την ένταξη της βιβλιοθεραπείας στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Κεφάλαιο 8. Συμπέρασμα

Υστερα από την ολοκλήρωση της έρευνας και την συλλογή των δεδομένων σχετικά με την σημασία της βιβλιοθεραπείας, ως μια υπηρεσία κοινωνικού χαρακτήρα της βιβλιοθήκης, διαφαίνεται η σπουδαιότητα ένταξης της στις υπηρεσίες κάθε είδους βιβλιοθηκών. Τα άτομα, τα οποία έλαβαν μέρος στην έρευνα χαρακτηρίζονται από ένα υψηλό γνωστικό επίπεδο, διότι στην πλειοψηφία είναι απόφοιτοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (ΑΕΙ/ΤΕΙ), ενώ πρόκειται και για άτομα με πολυετή εμπειρία στον χώρο των βιβλιοθηκών, με δεξιότητες τεχνικές και κοινωνικές. Ακόμη, οι συμμετέχοντες στην πλειοψηφία έχουν ολοκληρώσει βιβλιοθηκονομικές σπουδές είτε σε προπτυχιακό, είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι περισσότερες απαντήσεις συλλέχθηκαν από άτομα που εργάζονται σε δημόσιες βιβλιοθήκες, ωστόσο η συλλογή δεδομένων περιλαμβάνει και επαγγελματίες από διαφορετικά είδη βιβλιοθηκών (εθνική, ακαδημαϊκή, ειδική, σχολική). Το προαναφερθέν συμβάλλει στην διαμόρφωση μιας συνολικής, ως επί το πλείστον εικόνας, αναφορικά με τις απόψεις των συμμετεχόντων.

Στη συνέχεια, όσον αναφορά στην ενότητα της “Βιβλιοθεραπείας” διαφαίνεται από την πλειοψηφία των απαντήσεων, ότι τα άτομα που εργάζονται στην βιβλιοθήκη συμφωνούν σε μεγάλο βαθμό ότι η βιβλιοθεραπεία μπορεί να γίνει μέρος των υπηρεσιών των ελληνικών βιβλιοθηκών. Αυτό φανερώνει και την σπουδαιότητα αυτής της δύναμει θεραπευτικής μεθόδου, η οποία μπορεί να διεξαχθεί με επιτυχία στα πλαίσια της βιβλιοθήκης, ενός χώρου ιδανικού για την εφαρμογή αυτής, καθώς στελεχώνεται άρτια από επαγγελματικό προσωπικό, το οποίο μπορεί να οργανώσει ένα τέτοιο πρόγραμμα με εξαιρετικά οφέλη για το αναγνωστικό κοινό. Επίσης, τα περισσότερα άτομα απάντησαν, ότι η βιβλιοθεραπεία μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε είδος βιβλιοθήκης στο οποίο εργάζονται, γεγονός το οποίο φανερώνει την ευελιξία όσων αφορά την εφαρμογή αυτού του προγράμματος. Επιπλέον, η βιβλιοθεραπεία, ως κατεξοχήν κοινωνική διαδικασία μπορεί να ενισχύσει το κοινωνικό προφίλ της βιβλιοθήκης διαφημίζοντας την, ενώ ενισχύεται ο χαρακτήρας και ο σκοπός της βιβλιοθήκης, χώρου που συμβάλλει στην οργάνωση κάθε είδους πληροφορίας με στόχο την εξυπηρέτηση του κοινού και της κοινωνίας στην οποία εντάσσεται. Η άποψη αυτή φανερώνεται και από τις απαντήσεις των ενδιαφερόμενων. Ωστόσο, ξεκάθαρο είναι το γεγονός, ότι η εφαρμογή ενός προγράμματος βιβλιοθεραπείας στην πράξη είναι ένα δύσκολο εγχείρημα, το οποίο δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με ευκολία, λόγω της έλλειψης του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού. Οι περισσότερες βιβλιοθήκες

απασχολούν προσωπικό, το οποίο ασχολείται με υπηρεσίες που σχετίζονται με την εξυπηρέτηση του κοινού (τεχνικές υπηρεσίες) και είτε λόγω έλλειψης του απαιτούμενου χρόνου, είτε λόγω έλλειψης εξειδικευμένης γνώσης, η οποία απαιτείται για την εφαρμογή αυτού του εγχειρήματος δεν είναι σε θέση να αναλάβουν ένα τέτοιο πρόγραμμα, ενώ φαίνεται ότι ποικίλουν οι απόψεις σχετικά με το γεγονός, ότι η βιβλιοθεραπεία είναι ακριβή υπηρεσία, όσον αφορά στην εφαρμογή της.

Επιπλέον, βάση των απαντήσεων, τα περισσότερα άτομα απάντησαν ότι οι βιβλιοθηκονόμοι μπορεί να διαδραματίσουν ένα κεντρικό ρόλο στην εφαρμογή του προγράμματος αφού εκπαιδευτούν, μιας και είναι τα άτομα τα οποία, έρχονται σε επαφή με το υλικό και μπορούν να δράσουν υποστηρικτικά στο όλο εγχείρημα. Από την άλλη πλευρά, τα άτομα τα οποία θα εφαρμόσουν το πρόγραμμα αυτό, όπως αποτυπώνεται και από τις απαντήσεις των ενδιαφερομένων είναι οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας, οι οποίοι έχουν εξειδικευμένες γνώσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας και πιο συγκεκριμένα στην εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας. Ξεκάθαρο είναι επίσης το γεγονός, ότι απαιτείται για την ομαλή έκβαση του εγχειρήματος, τόσο ο βιβλιοθηκονόμος, όσο και ο ειδικός ψυχικής υγείας, διότι οι εργασίες των δύο αλληλοσυμπληρώνονται για την επίτευξη του στόχου. Η βιβλιοθεραπεία, μπορεί να λάβει αρκετές μορφές κατά την εφαρμογή της, ωστόσο τα περισσότερα άτομα υποστηρίζουν, ότι ο πιο εύκολος τρόπος για την εφαρμογή της βιβλιοθεραπείας είναι η οργάνωση ομάδων ανάγνωσης με την συμβολή επαγγελματιών ψυχικής υγείας, ενώ μπορεί να λάβει και άλλες μορφές, όπως δανεισμό επιλεγμένων από ειδικούς, βιβλίων αυτοβοήθειας, είτε συζητήσεις για τα κατάλληλα βιβλία με λογοτέχνες ή καλούς γνώστες των βιβλίων.

Τέλος, στην τελευταία ενότητα “προσωπικότητα και αλλαγή” οι συμμετέχοντες όπου έλαβαν μέρος στην έρευνα, στην πλειοψηφία ήταν άτομα κοινωνικά, εξωστρεφή, υπεύθυνα, συμπονετικά και εγκάρδια, χαρακτηριστικά τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την εφαρμογή ενός προγράμματος της βιβλιοθεραπείας, μιας και είναι σε γενικές γραμμές ένα εγχείρημα, το οποίο απαιτεί σε μεγάλο βαθμό κοινωνικές δεξιότητες και ένα υψηλό βαθμό δέσμευσης και υπευθυνότητας. Ακόμη, μέσω των δεδομένων που συλλέχθηκαν φαίνεται ότι σε γενικές γραμμές τα άτομα είναι ανοιχτά στις αλλαγές και στις νέες εμπειρίες. Ωστόσο, διακρίνεται μέσω των απαντήσεων και μια μικρή ανησυχία όταν τα πράγματα αλλάζουν στον προκαθορισμένο τρόπο εργασίας των συμμετεχόντων.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Arulanantham, S., & Navaneethakrishnan, S. (2014). Introducing bibliotherapy in public libraries of Jaffna district: An exploratory study. *Journal of the University Librarians Association of Sri Lanka*, 17(2), 104-118.
- Buckland, M. K. (2014). *Library services in theory and context*. Elsevier.
- Druin, A. (2005). What children can teach us: Developing digital libraries for children with children. *The library quarterly*, 75(1), 20-41
- Griffiths, J. M. (1995). The changing role of librarians: managing new technologies in libraries. *Vistas in astronomy*, 39, 127-135.
- Krosnick, J. A. (2018). Questionnaire design. In *The Palgrave handbook of survey research* (pp. 439-455). Palgrave Macmillan, Cham.
- Ogunsola, L. A. (2011). The next step in librarianship: is the traditional library dead?. *Library Philosophy and Practice*.
- Rösch, G. (2019). Προγράμματα βιβλιοθηκών για κοινωνική ενσωμάτωση: η συνεργασία με εθελοντές στο σύστημα δημοσίων βιβλιοθηκών του Αμβούργου.
- Scott, R. (2011). The role of public libraries in community building. *Public Library Quarterly*, 30(3), 191-227.
- Todorova, T. (2020). Παρουσίαση του προγράμματος «Πρόσβαση στην Ηλεκτρονική Πληροφόρηση για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες: Ένα Πρόγραμμα για τις Βιβλιοθήκες στη Βουλγαρία».
- Walter, V. A. (2001). *Children & libraries: getting it right*. American Library Association.
- Willingham, T. L. (2008). Libraries as civic agents. *Public Library Quarterly*, 27(2), 97-110.
- Αμπελάκιας, Γ. Α. (2019). Η επίδραση Placebo του άγχους στην φυσικοθεραπεία.
- Καπραβέλου, Α. (2008). Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού με εφαρμογές της αλληλεπιδραστικής βιβλιοθεραπείας σε πολυπολιτισμικές ομάδες (Master's thesis).
- Νταρή, Ε. (2010). Βιβλιοθεραπεία και επιθετικά παιδιά (Bachelor's thesis).
- Οικονόμου, Μ., Κοκκώση, Μ., Τριανταφύλλου, Ε., & Χριστοδούλου, Γ. (2001). Ποιότητα ζωής και ψυχική υγεία. *Αρχεία ελληνικής ιατρικής*, 18(3), 239-253.
- Παπαγεωργίου, Γ. (2014). Ποσοτική έρευνα. Ανακτήθηκε από: http://sociology.soc.uoc.gr/pegasoc/wp-content/uploads/2014/10/Microsoft-Word-Parageorgiou_DEIGMATOLHPTIKH1.pdf.

Παράρτημα 1

Βιβλιοθεραπεία και Ελληνικές Βιβλιοθήκες

Καλείστε να συμμετέχετε σε έρευνα για νέες υπηρεσίες βιβλιοθηκών.

Η έρευνα εκπονείται για τις ανάγκες της πτυχιακής εργασίας του Νικόλαου Ζερβού στο τμήμα Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Επιβλέπουσα της εργασίας είναι η επίκουρη καθηγήτρια του Τμήματος, Αγγελική Αντωνίου. [Αριθμός Έγκρισης της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πα.Δ.Α.:

59919/28-06-2022].

Η έρευνα διαρκεί περίπου δέκα (10') λεπτά. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και μπορείτε να αποχωρήσετε από την διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου οποιαδήποτε στιγμή.

Σας διαβεβαιώνουμε ότι, σύμφωνα με τον νέο κανονισμό της Ε.Ε. περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων (GDPR EU 679/2016) που έχει τεθεί σε ισχύ από τον Μάιο του 2018, τα δεδομένα του ερωτηματολογίου θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για στατιστική ανάλυση και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα παραμείνουν απολύτως εμπιστευτικά. Η έρευνα αυτή είναι ανώνυμη και δεν δύναται να ταυτοποιηθεί ο ερωτώμενος, ούτε μέσω των απαντήσεών του, ούτε με κάποιον άλλον τρόπο, καθώς δεν συλλέγεται η διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του. Παρότι η πλατφόρμα Google Forms δεν είναι σύμφωνη με το Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR compliant), οι ερευνητές δηλώνουν ότι δεν θα έχουν πρόσβαση στις IP addresses των συμμετεχόντων. Τα συλλεχθέντα δεδομένα θα διατηρηθούν για τρία (3) χρόνια, μέχρι και τον Ιούνιο του 2025. Ανώνυμα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν για τη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας και λοιπών επιστημονικών δημοσιεύσεων.

Σημειώνεται ότι, δεν υπάρχει ορθή ή λανθασμένη απάντηση, καθώς το ερωτηματολόγιο έχει υποκειμενικό χαρακτήρα!

Αν έχετε οποιεσδήποτε ερωτήσεις για την έρευνα, μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ερευνητική ομάδα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: alis18668030@uniwa.gr

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ethics@uniwa.gr).

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διαχείριση των προσωπικών σας δεδομένων μπορείτε να απευθυνθείτε και στον Υπεύθυνο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, κ. Αγιοπετρίτη Ιωάννη (agiop@uniwa.gr). Σε περίπτωση μη επίλυσης του προβλήματός σας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο που βρίσκεται στην ιστοσελίδα αυτής (complaints@dpa.gr).

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την πολύτιμη συμβολή σας στην έρευνά μας και για τη συμμετοχή σας!

* Απαιτείται

Τίτλος χωρίς τίτλο

1. *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

Βεβαιώνω ότι είμαι άνω των 18 ετών και συμφωνώ να συμμετέχω στη συγκεκριμένη επιστημονική έρευνα

A. Δημογραφικά

2. Φύλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Άνδρας
- Γυναίκα
- Δεν απαντώ
- Άλλο : _____

3. Ηλικία: *

4. Επίπεδο εκπαίδευσης *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Λύκειο
- Μεταλυκειακή εκπαίδευση (ΙΕΚ)
- Ανώτατη εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο/ΤΕΙ)
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

5. Βιβλιοθηκονομικές Σπουδές (Επιλέξτε όσα ισχύουν) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Σε προπτυχιακό επίπεδο
- Σε μεταπτυχιακό επίπεδο
- Άλλο: _____

6. Είδος βιβλιοθήκης

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Εθνική
- Δημοτική/ Δημόσια
- Ακαδημαϊκή
- Ειδική
- Σχολική

7. Προϋπηρεσία σας στον χώρο των βιβλιοθηκών (έτη)

8. Αριθμός εργαζομένων στην βιβλιοθήκη σας

Η χρήση του γραπτού λόγου για θεραπευτικούς σκοπούς είναι γνωστή εδώ και αιώνες. Η διαδικασία αυτή αποκαλείται βιβλιοθεραπεία και ο πιο ευρύς της ορισμός είναι: η χρήση βιβλίων και άλλου υλικού με σκοπό την υποστήριξη της ψυχικής υγείας, τόσο μεμονωμένων ατόμων όσο και ομάδων.

Ενώ πολλά προγράμματα βιβλιοθεραπείας παραδοσιακά χρησιμοποιούν βιβλία αυτοβοήθειας, υπάρχουν προγράμματα τα οποία αξιοποιούν βιβλία λογοτεχνίας και ποίησης που είναι εξίσου δημοφιλή.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι βιβλιοθεραπείας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και βιβλιοθήκες όσο και στο σπίτι:

Δημιουργική βιβλιοθεραπεία: χρησιμοποιεί ιστορίες, ποιήματα

Βιβλιοθεραπεία

και μυθοπλασία τα οποία διαβάζονται από τους βιβλιοθεραπευτές και συζητούνται τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό πλαίσιο (ομάδες ανάγνωσης).

Αναπτυξιακή βιβλιοθεραπεία: χρησιμοποιείται από εκπαιδευτικούς, βιβλιοθηκονόμους αλλά και τους ειδικούς ψυχικής υγείας και έχει ως επί τω πλείστον προληπτικό χαρακτήρα.

Συνταγογραφούμενη βιβλιοθεραπεία: χρησιμοποιεί βιβλία αυτοβοήθειας τα οποία “συνταγογραφούνται” από κάποιον ειδικό ψυχικής υγείας και παρέχονται μέσω των βιβλιοθηκών, με σκοπό να βοηθήσουν τον αναγνώστη στο ζήτημα που αντιμετωπίζει, στην τροποποίηση μοτίβων σκέψης, συναισθημάτων και ενεργειών.

9. Παρακαλούμε δηλώστε τον βαθμό συμφωνίας σας με καθεμία από τις παρακάτω δηλώσεις

Διαφωνώ απόλυτα=1 / Διαφωνώ αρκετά=2 / Διαφωνώ κάπως=3 / Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ=4 / Συμφωνώ κάπως=5 / Συμφωνώ αρκετά=6 / Συμφωνώ απόλυτα=7 / Δε γνωρίζω/Δεν απαντώ= ΔΓ/ΔΑ

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ/ΔΑ

Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να γίνει μια υπηρεσία των ελληνικών βιβλιοθηκών

Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να εφαρμοστεί στο είδος της βιβλιοθήκης που εργάζομαι

Η βιβλιοθεραπεία θα μπορούσε να αναδείξει το κοινωνικό προφίλ της βιβλιοθήκης

Η βιβλιοθεραπεία θα μπορούσε να βελτιώσει την εικόνα της βιβλιοθήκης

Η βιβλιοθεραπεία θα μπορούσε να προσελκύσει νέο κοινό στη βιβλιοθήκη

Οι βιβλιοθήκες δεν μπορούν να υποστηρίξουν την βιβλιοθεραπεία λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού

Η βιβλιοθεραπεία είναι μια πολύ ακριβή υπηρεσία για τις βιβλιοθήκες

10. Παρακαλούμε δηλώστε τον βαθμό συμφωνίας σας με καθεμία από τις παρακάτω δηλώσεις
Διαφωνώ απόλυτα=1 / Διαφωνώ αρκετά=2 / Διαφωνώ κάπως=3 / Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ=4 / Συμφωνώ κάπως=5 / Συμφωνώ αρκετά=6 / Συμφωνώ απόλυτα=7 / Δε γνωρίζω/Δεν απαντώ= ΔΓ/ΔΑ

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ/ΔΑ

Οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να έχουν τον κεντρικό ρόλο σε ένα πρόγραμμα βιβλιοθεραπείας, εφόσον εκπαιδευτούν κατάλληλα

Η βιβλιοθεραπεία πρέπει να γίνεται αποκλειστικά από ειδικούς της ψυχικής υγείας

Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να εφαρμοστεί σε μια βιβλιοθήκη από ειδικούς, αλλά ο βιβλιοθηκονόμος δεν μπορεί να έχει ρόλο

Η βιβλιοθεραπεία είναι έξω από τον ρόλο του βιβλιοθηκονόμου

11. Η βιβλιοθεραπεία μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές. Ποιες από τις * παρακάτω θεωρείτε ότι μπορούν ευκολότερα να εφαρμοστούν στις ελληνικές βιβλιοθήκες;

Επιλέξτε όσα ισχύουν

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Δανεισμός επιλεγμένων από ειδικούς βιβλίων αυτοβοήθειας
- Συζητήσεις για τα κατάλληλα βιβλία με λογοτέχνες ή καλούς γνώστες των βιβλίων (ο βιβλιοθηκονόμος μπορεί να έχει έναν τέτοιο ρόλο)
- Στοχευμένες λέσχες ανάγνωσης
- Ομάδες ανάγνωσης με τη συμμετοχή επαγγελματιών ψυχικής υγείας
- Ο εκπαιδευμένος βιβλιοθηκονόμος προσφέρει βασικές βιβλιοθεραπευτικές υπηρεσίες προτείνοντας τα κατάλληλα βιβλία από τη συλλογή της βιβλιοθήκης

Γ. Προσωπικότητα και αλλαγή

12. Παρακάτω παρατίθενται μερικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που μπορεί* να σας ταιριάζουν ή όχι. Παρακαλώ γράψτε έναν αριθμό δίπλα σε κάθε πρόταση για να δηλώσετε σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με αυτήν την πρόταση. Αξιολογήστε σε ποιο βαθμό το ζεύγος των χαρακτηριστικών σας ταιριάζει, ακόμη και εάν το ένα χαρακτηριστικό σας ταιριάζει περισσότερο από το άλλο. Θεωρώ τον εαυτό μου:

Διαφωνώ απόλυτα=1 / Διαφωνώ αρκετά=2 / Διαφωνώ κάπως=3 / Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ=4 / Συμφωνώ κάπως=5 / Συμφωνώ αρκετά=6 / Συμφωνώ απόλυτα=7 / Δε γνωρίζω/Δεν απαντώ= ΔΓ/ΔΑ

Να επισημαίνεται μόνο μια έλλειψη ανά σειρά.

	1	2	3	4	5	6	7	ΔΓ/ΔΑ
Εξωστρεφή, Ενθουσιώδη	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Επικριτικό, Εριστικό	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Κάποιον που μπορείς να βασιστείς πάνω του, πειθαρχημένο	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αγχώδη, που ταραζείται εύκολα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ανοικτό σε νέες εμπειρίες, πολυσύνθετο	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Μαζεμένο, ήσυχο

Συμπονετικό, εγκάρδιο

Ανοργάνωτο, απρόσεκτο

Ήρεμο, συναισθηματικά ήρεμο

Συμβατικό, μη δημιουργικό

13.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

1 2 3 4 5 6 7

Γενικά θεωρώ ότι οι αλλαγές είναι κάτι αρνητικό

Θα διάλεγα σαφώς να περάσω μια συνηθισμένη μέρα από μια μέρα γεμάτη απρόσμενα γεγονότα

Προτιμώ να κάνω

συνέχεια τα ίδια πράγματα από το να δοκιμάζω κάτι καινούργιο και διαφορετικό

Κάθε φορά που η ζωή μου σχηματίζει μια σταθερή ρουτίνα, αναζητώ τρόπους να την αλλάξω

Προτιμώ να βαρεθώ παρά να εκπλαγώ

14.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

1 2 3 4 5 6 7

Αν μάθαινα ότι θα γίνει μια σημαντική αλλαγή στον τρόπο που πρέπει να δουλεύω μάλλον θα αγχωνόμουν

Οι αλλαγές σχεδίων μου προκαλούν έναν μικρό εκνευρισμό

Νιώθω πίεση όταν τα πράγματα δεν πάνε όπως τα σχεδιάζα

Μάλλον θα ανησυχούσα από μια ενδεχόμενη αλλαγή στα κριτήρια αξιολόγησης της απόδοσής μου, ακόμα και αν δεν χρειαζόταν να κάνω περισσότερη δουλειά για να πιάσω τους στόχους

15.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	1	2	3	4	5	6	7
Οι αλλαγές σχεδίων μου φαίνονται				μεγάλη			ταλαιπωρία
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Συχνά, νιώθω							
άβολα με τις αλλαγές, ακόμα και για αυτές που είναι πιθανόν να βελτιώσουν τη ζωή μου							
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Κατά κανόνα αντιστέκομαι στην αλλαγή, ακόμα και αν						πιστεύω ότι τελικά θα με	
ωφελήσει	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αλλάζω συχνά γνώμη	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Μόλις καταλήξω σε ένα συμπέρασμα				δύσκολα		αλλάζω	γνώμη
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Δεν αλλάζω γνώμη εύκολα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας στην έρευνά μας

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Google Φόρμες

Παράρτημα 2

Κατάλογος Ελληνικών βιβλιοθηκών που στάλθηκε το ερωτηματολόγιο

Ονομασία βιβλιοθήκης

- Κεντρική Βιβλιοθήκη - Μέγαρο της Βουλής (Σύνταγμα)(Βιβλιοθήκη της Βουλής) (Αττική)
- Μπενάκειος Βιβλιοθήκη (Βιβλιοθήκη της Βουλής) (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Πόλης (Βιβλιοθήκη της Βουλής) (Αττική)
- Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Δήμου Ζωγράφου (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Δάφνης (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγ. Ιωάννη Ρέντη (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Αιγαλαίου (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Γαλασίου (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηλιούπολης (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορωπίου (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Μαρκοπούλου (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας (Αττική)
- Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη (Αττική)
- Παιδική Βιβλιοθήκη "Μίμης Βασιλόπουλος" Δήμου Χαλανδρίου (Αττική)
- Παιδική Βιβλιοθήκη Ο.Π.Α.Ν. Δήμου Αθηναίων Σταθμού Λαρίσης (Αττική)
- Παιδική Δανειστική Βιβλιοθήκη του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Αττική)
- Βιβλιοθήκη της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών ΕΚΠΑ
- Athens Comics Library (Αττική)
- Search Παιδική Βιβλιοθήκη Κηφισιάς (Αττική)
- Αισχύλειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Ελευσίνας (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Αρσακείων Σχολείων Ψυχικού (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Δήμου Αγίας Βαρβάρας "Ν. Χαχλάκης" (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Δήμου Ηρακλείου Αττικής (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Δήμου Ραφήνας Πικερμίου (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτήρια Δούκα - Πολιτιστικό - Αθλητικό Δαΐς (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων «Ο Πλάτων» (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Αργύρη - Λαιμού "Βιβλιοφάγοι" (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Αυγουλέα-Λιναρδάτου (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων Γείτονα (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Ιονίου Σχολής (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Λεοντείου Σχολής Αθηνών "Μαρκελλίνος Σαμπανιά" (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Οργανισμού Παιδείας Πολιτισμού και Περιβάλλοντος "Ο ΞΕΝΟΦΩΝ" Δήμου Σπάτων Αρτέμιδος (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Πνευματικού Κέντρου Θρακομακεδόνων (Αττική)
- Βιβλιοθήκη Σαρωνίδας "Αντώνιος Ιωαννίδης" (Αττική)
- Βορέειος Βιβλιοθήκη Δήμου Αμαρουσίου (Αττική)
- Δανειστική Βιβλιοθήκη "ΚΑΙΤΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ" (Αττική)
- Δημοσθένειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Παιανίας (Αττική)
- Δημόσια Βιβλιοθήκη Αίγινας (Αττική)
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Αλίμου ΘΟΠΑΑ (Αττική)

Δημοτική Βιβλιοθήκη Αυλώννα "Δημήτριος Λιακούρης" (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Γλυφάδας (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Αγίου Δημητρίου (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Μεταμόρφωσης (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Διονύσου (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δραπετσώνας (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ελληνικού Αργυρούπολης (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ιλίου- Αγίου Φανουρίου (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ιλίου- Κεντρική (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλυβιών Δήμου Σαρωνικού (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Λυκόβρυσης -Πεύκης (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Μεγάρων (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Μοσχάτου (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Περάμου Αττικής (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Φιλαδέλφειας-Νέας Χαλκηδόνας (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Δήμου Αχαρνών (Αττική)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Φιλοθέης-Ψυχικού (Αττική)
Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Οργανισμού Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας Δήμου Αθηναίων (Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α.)(Αττική)
"Αριστοτέλειος" Βιβλιοθήκη Δήμου Αμπελοκήπων – Μενεμένης (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλοχωρίου Κοινωνικού Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Δέλτα (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Λαγκαδά (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Νεάπολης (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Συκεών – Παιδική Βιβλιοθήκη "Αντώνης Σαμαράκης" (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ωραιοκάστρου (Θεσσαλονίκη)
Παιδική Βιβλιοθήκη Ορέστου – Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη)
Παιδική Βιβλιοθήκη Συνοικισμού Καραμπουρνάκι (Θεσσαλονίκη)
Βιβλιοθήκη "Ιούλιος Βέρν" (Θεσσαλονίκη)
Δαήδειος Παιδική Βιβλιοθήκη Δήμου Καλαμαριάς (Θεσσαλονίκη)
Δανιηλίδειος Παιδική Βιβλιοθήκη Δήμου Καλαμαριάς (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Θέρμης (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ευκαρπίας (Θεσσαλονίκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ευόσμου (Θεσσαλονίκη)
Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη)
Κεντρική Παιδική Βιβλιοθήκη Δήμου Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη)
Παιδική Βιβλιοθήκη Άνω Πόλης (Θεσσαλονίκη)
Παιδική Βιβλιοθήκη Δήμου Καλαμαριάς (Θεσσαλονίκη)
Δημόσια Βιβλιοθήκη Λευκάδας (Ιόνια Νησιά)
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου (Ιόνια Νησιά)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ληξουρίου (Ιόνια Νησιά)
Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας (Ιόνια Νησιά)
Καργιαλένειος Βιβλιοθήκη Αργοστολείου (Ιόνια Νησιά)
Ξενοπούλειος Παιδική Βιβλιοθήκη (Ιόνια Νησιά)
Βιβλιοθήκη Αρσακείων Σχολείων Ιωαννίνων (Ηπειρος)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας (Ηπειρος)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Πρέβεζας "Γυμνασιάρχης Χρ. Κοντός" (Ηπειρος)
Παιδική Βιβλιοθήκη Μετσόβου (Ηπειρος)
Βιβλιοθήκη Αιγινίου (Μακεδονία)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρροιας (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Γρεβενών (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Δράμας (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Έδεσσας (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κιλκίς (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών (Μακεδονία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Φλώρινας "Βασιλική Πιτσόκα" (Μακεδονία)
Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης (Μακεδονία)
Δημοτική Παιδική και Εφηβική Βιβλιοθήκη Βελβεντού (Μακεδονία)
Βιβλιοθήκη Διεθνούς Κέντρου Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου (Αιγαίο)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Κάσου "Νικόλαος Γ. Μαυρής" (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Λειψών "Οδυσσεάς Ελύτης" (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Λέρου (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Μυκόνου (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης "Ευγένια Κλειδαρά" (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Πάρου "Γιάννης Γκίκας - Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Πλωμαρίου " Ευγενία Κλειδαρά" (Αιγαίο)
Καΐρειος Βιβλιοθήκη (Αιγαίο)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αλεξανδρούπολης (Θράκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Διδυμοτείχου (Θράκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Κομοτηνής (Θράκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Κυπρίνου (Θράκη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Τυχερού (Θράκη)
Κέντρο Πολιτισμού Δήμου Ξάνθης Βιβλιοθήκη (Θράκη)
Παιδική και Εφηβική Βιβλιοθήκη Ξυλαγανής (Θράκη)
Βιβλιοθήκη Αγροτικού Καταστήματος Κράτησης Αγιάς (Κρήτη)
Βιβλιοθήκη Ιεράπετρας Πνευματικού Κέντρου Δήμου Ιεράπετρας και Μορφωτικής Στέγης Μαρία Λιουδάκη (Κρήτη)
Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη (Κρήτη)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνου (Κρήτη)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων (Κρήτη)
Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παλαιάς Πόλης (Κρήτη)
Κέντρο Παιδικής Δημιουργίας Αγ.Ιωάννη ΔΟΚΟΙΠΠ Δήμου Χανίων (Κρήτη)
Κέντρο Παιδικής Δημιουργίας Λενταριανών ΔΟΚΟΙΠΠ Δήμου Χανίων (κρήτη)
Κέντρο Παιδικής Δημιουργίας Νέας Χώρας ΔΟΚΟΙΠΠ Δήμου Χανίων (Κρήτη)
Κουνδούρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Αγίου Νικολάου (Κρήτη)
Παιδική-Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου - Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων (Κρήτη)
Σακορράφειας Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστελλίου (Πελοπόννησος)
Σχολική Βιβλιοθήκη Ζάννειου Εκπαιδευτηρίου (Πελοπόννησος)
Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων (Μπουγά Πελοπόννησος)
Βιβλιοθήκη Φουγάρου (Πελοπόννησος)
Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας (Πελοπόννησος)
Δημόσια Βιβλιοθήκη Μολάων "Ρουμάνειος" (Πελοπόννησος)
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας (Πελοπόννησος)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας (Πελοπόννησος)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου (Πελοπόννησος)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου (Πελοπόννησος)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σπάρτης (Πελοπόννησος)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Τρίπολης (Πελοπόννησος)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας (Πελοπόννησος)
Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης (Κ.Ελλάδα)
Βάλβειος Δημοτική Βιβλιοθήκη (Κ.Ελλάδα)
Βιβλιοθήκη Αλλοτροπίας (Κ.Ελλάδα)
Δημόσια Βιβλιοθήκη Αμφίκλειας (Κ. Ελλάδα)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καρπενησίου (Κ. Ελλάδα)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λαμίας (Κ. Ελλάδα)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λειβαδιάς (Κ.Ελλάδα)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμαρύνθου Δ. Ερέτριας (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμφιλοχίας "Π.Κάκκαλη" (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Άμφισσας (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δομοκού (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Δομοκού Παράρτημα Νέου Μοναστηριού (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ιτέας (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Καθενών (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Αρτάκης (Κ. Ελλάδα)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ψαχνών (Κ.Ελλάδα)
Δημοτικός Οργανισμός Θήβας Ν.Π.Δ.Δ. Τμήμα Πολιτισμού - Βιβλιοθήκη (Κ.Ελλάδα)
Παιδική Νεανική Δημοτική Βιβλιοθήκη Αιδηψού (ΔΗ.Κ.Ε.Ι.Α) (Κ. Ελλάδα)
Παπαστράτιος Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου (Κ.Ελλάδα)
Παπαχαραλάμπειος Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου (Κ.Ελλάδα)
Παράρτημα Δημοτικής Βιβλιοθήκης Άμφισσας - Βιβλιοθήκη "Γιώργου Γάτου" (Κ.Ελλάδα)
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς (Θεσσαλία)
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λάρισας "Κωνσταντίνος Κούμας" (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμπελακίων (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμπελώννα (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Λάρισας (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Νίκαιας Κιλελέρ (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Ραψάνης Δήμου Τεμπών (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Σοφάδων (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Συκουρίου (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Τρικάλων (Θεσσαλία)
Δημοτική Βιβλιοθήκη Τυρνάβου (Θεσσαλία)
Κεντρική Βιβλιοθήκη Δήμου Βόλου (Θεσσαλία)
Κοινοτική -Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλλιθηρου (Θεσσαλία)
Παιδική Βιβλιοθήκη "Αγγελική Βαρελλά" Δ.Ο.Π.Α Καρδίτσας (Θεσσαλία)
Παιδική Βιβλιοθήκη "Στέκι Παιδιού" (Θεσσαλία)
Παιδική Βιβλιοθήκη ΚΔΑΠ Νεάπολης (Θεσσαλία)
Σχολική Βιβλιοθήκη 6ου Γυμνασίου (Θεσσαλία)
Βιβλιοθήκη Καλαμπάκας (Θεσσαλία)
Βιβλιοθήκη Νέας Αγχιάλου Μαγνησίας (Θεσσαλία)
Βιβλιοθήκη Νέας Ιωνίας Βόλου (Θεσσαλία)
Βιβλιοθήκη Πνευματικού Κέντρου Δ. Καρδίτσας (Θεσσαλία)

Παράρτημα 3

ΠΑ.Δ.Α. - ΑΡ.ΠΡΩΤ: 66638 - 18/07/2022 Αιγάλεω

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ
Ταχ. Δ/ση: Αγ. Σπυρίδωνος, Αιγάλεω ΤΚ 12243

Τηλέφωνο:

2105387294 **e-mail:**

ethics@uniwa.gr

Πληροφορίες: Ευαγγελία Καπουτσή

Αιγάλεω: 18/07/2022

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε αίτησή σας

ΠΡΟΣ: κ. Αντωνίου Αγγελική

ΚΟΙΝ: κ. Ζερβό Νικόλαο

Έγκριση της πρότασης

Σας γνωρίζουμε ότι η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Π.Α.Δ.Α.), στην 27^η/13-07-2022 συνεδρίασή της, μέσω τηλεδιάσκεψης, εξέτασε το περιεχόμενο του ερευνητικού πρωτοκόλλου με τίτλο **«Η σημασία της Βιβλιοθεραπείας ως κοινωνική υπηρεσία των ελληνικών βιβλιοθηκών»**, με αριθμό πρωτοκόλλου 59919/28-06-2022 και Επιστημονικά Υπεύθυνη την κ. Αντωνίου Αγγελική.

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Το έντυπο υποβολής της αίτησης
2. Το ερευνητικό πρωτόκολλο
3. Το έντυπο συγκατάθεσης των συμμετεχόντων στην έρευνα

Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και συνάδει με γενικά παραδεδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και ερευνητικής ακεραιότητας ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο διεξαγωγής του ερευνητικού έργου. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που προκύψει οποιαδήποτε τροποποίηση στο πρωτόκολλο της μελέτης θα πρέπει να επανυποβληθεί στην ΕΗΔΕ για επικαιροποίηση της έγκρισης.

Η Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε.

Δρ Άννα Δελτσίδου
Καθηγήτρια